

Metodika hodnocení efektivity nejen harm reduction programů

Motto: Od evidence výkonů ke sledování efektivity

Vypracoval:

Tomáš Žák (Lexus z.ú. / SEMIRAMIS z.ú.) ve spolupráci s Jiřím Zatřepálkem (Magdaléna o.p.s.), Kamilem Podzimkem (Prevent 99 z.ú) a mnoha kolegy organizací Lexus a SEMIRAMIS. Za přispění dokumentů od Kamila Kaliny (SANANIM z.ú.).

Rok vydání první verze: 2024

Verze: 8

Obsah

Obsah	2
Změnový list	4
Současný stav	5
Vize metodiky	5
Důvody pro sledování efektivity	5
Východiska metodiky	6
Zásady CREAM při formulování indikátorů efektivity	6
Slovníček pojmů	7
Typy indikátorů	7
Limity sledování dopadů	8
Způsoby sledování indikátorů dopadů	8
Tady a teď	8
Periodicky (s odstupem)	8
1) Zápisy kontaktů	8
2) Souhrn v záznamu u klienta (hodnocení spolupráce)	9
3) sledování ukazatelů efektivity	9
Příklady práce s hodnotící škálou	10
Zlepšení	10
Zhoršení	10
Beze změn	10
4) výstupy	11
Pyramida cílů	11
Přehled indikátorů - “semafor”	12
CÍL: Navázání a udržení kontaktu	13
Klienti	13
První kontakt	14
Expanze	15
Opakovaný kontakt	17
Retence (udržení)	19
Intenzita kontaktu (doplňkové indikátory)	20
Minimální kontakt	20
Občasný kontakt	20
Pravidelný kontakt	20
Ukázka výstupů indikátorů z oblasti Navázání kontaktu v systému BorIS	24
CÍL: Minimalizace rizik a ochrana veřejného zdraví	25
Stříkačky	25
Stříkačky na klienta (IUD)	25
200+	26
Podíl nálezů	28
Ukázka pokrytí populace osob užívajících drogy injekčně stříkačkami*	29

Ukázka výstupů indikátorů z oblasti injekčních stříkaček v systému BorIS	30
Alternativy k injekčnímu užívání	31
Alternativy IUD	31
Eliminace virové hepatitidy typu C	31
Protestovanost IUD na VHC	31
VHC reaktivní	32
Kontrolní vyšetření hepatologem (PCR test)	34
VHC+	34
VHC - zahájení léčby	35
VHC - vyléčení	35
VHC - neúspěšné ukončení léčby	36
Reinfekce VHC	36
Převedené očekávané cílové hodnoty jednotlivých indikátorů VHC (z Akčního plánu Eliminace VHC mezi uživateli drog v ČR)	37
Minimalizace rizik	39
Rizikové chování	39
Zdravotní stav	40
Bydlení	41
Zaměstnání	42
Finanční zajištění	43
Rodinné a sociální vztahy	44
Právní oblast	45
Volný čas	46
CÍL: Změna životního stylu a využití návazných služeb	47
Závislostní chování	47
Strukturovaný program	48
Ukončené poradenství dle plánu	49
Zprostředkování návazné služby	50
Zprostředkování léčby závislostí	50
Zprostředkování sociální služby	51
Zprostředkování zdravotní služby	52
Zprostředkování jiné služby	53
CÍL: Monitoring uživatelské scény	54
Mapování uživatelských norem	54
Zdroje	55

Změnový list

15. 1. 2025

- Přidány příklady [práce s hodnoticí škálou](#): zlepšení - zhoršení - beze změn.

14. 3. 2025

- Přidání indikátorů: [Alternativy IUD](#) a [PCR test](#).
- Rozdělení indikátorů do vlastních tabulek + přidány příklady měřitelných cílů.
- Změna orientace dokumentu.
- Doplnění o grafy z reálnými daty z praxe.

27. 3. 2025

- Přidány příklady hodnocení efektivity ke všem indikátorům z oblasti minimalizace rizik.

7. 4. 2025

- Přidány příklady k indikátoru Závislostní chování.

10. 4. 2025

- Přidány grafy s daty týkající se kaskády péče VHC a zprostředkování návazných služeb.

11. 6. 2025

- Odstraněn indikátor Oslovení.

27. 6. 2025

- Přidán přehled indikátorů dle míry nároků na pracovníky, tzv. [semafor](#).

17. 7. 2025

- Přidáno schéma - [pyramida cílů](#).

22. 10. 2025

- Přidány grafy s daty z terénních programů.

29. 10. 2025

- Sjednocení variant u sledování dopadů.

6. 2. 2026

- Přidán další zdroj dat.

Současný stav

V HR programech se sledují a vyhodnocují především tyto parametry (počet klientů a jejich skladba, počet kontaktů, počet výkonů a jejich skladba, čas přímé práce s klienty). Z těchto parametrů však nelze hodnotit naplnění některých z hlavních cílů HR programů. Víme sice s kolika klienty jsme spolupracovali, kolik jsme tomu věnovali času a co jsme s nimi dělali, ale nevíme, jestli to vedlo ke kýženým výsledkům (cílům). Tedy přesněji, víme to, ale často jen na individuální rovině, né v rovině naplňování poslání a cílů služby jako takové.

Vize metodiky

Hlavním záměrem je změna paradigmatu HR programů nazvaném "od výkonové evidence ke sledování efektivity". Metodika definuje jednotlivé indikátory a způsob jejich sledování. Indikátory vycházejí z hlavních cílů služeb minimalizace rizik, dle *Koncepce rozvoje adiktologických služeb*. Účelem metodiky je nastavit nástroj, který umožní HR programům sledovat efektivitu poskytování služeb minimalizace rizik, včetně dopadů na samotné klienty, tj. lidi užívající návykové látky, tak i jejich blízké, lokální komunity i širokou veřejnost.

Hlavními cíli (HR) jsou navázání kontaktu s klientem, minimalizace zdravotních, sociálních a ekonomických rizik a dopadů závislostního chování a tím současně ochrana veřejného zdraví, motivace klientů ke změně životního stylu a ke kontaktu s dalšími adiktologickými službami a monitoring uživatelské scény za účelem vytváření účinných strategií pomoci dané cílové skupině.

Koncepce rozvoje adiktologických služeb

Důvody pro sledování efektivity

Motivace pracovníků - jestliže si pracovníci zvědomí cíle služby a zároveň budou znát výsledky své práce na úrovni dopadů bude je práce více naplňovat a tím pádem i motivovat k dalším činnostem s klienty a setrvání v adiktologické službě či oboru adiktologie.

Argumentace pro donátory - reportovaná data budou odrážet výsledky činností, né jen výčet a počty vykonané práce, budou tak pro donátory více srozumitelné.

Admin reduction - administrativa spojená s poskytováním adiktologických služeb je často časově náročná. Smyslem přístupu zvaném Admin reduction je sledovat jen podstatné věci, tak aby kapacita pracovníků nebyla vyčerpávána administrativními úkony na úkor přímé práce s klienty.

Public relations - vztah s veřejností je u poskytovatelů adiktologických služeb často napjatý. Veřejnost služby HR spíše neguje. Presentování pozitivních dopadů služeb HR na

samotné klienty, ale i širokou veřejnost, podložený daty může přispět k lepšímu společenskému obrazu HR služeb i destigmatizaci jejich klientů.

Alternativa k obecným metodikám hodnocení efektivity - ze strany některých donorů či řídicích orgánů dochází ke snaze vytvářet vlastní, ale často velmi obecné, metodiky hodnocení efektivity, které jsou shodné například pro všechny sociální služby prevence (např.: Metodika měření efektivity sociálních služeb v Síti sociálních služeb Středočeského kraje).

Standardy odborné způsobilosti adiktologických služeb - hodnocení efektivity adiktologické služby je jedním z obecných standardů odborné způsobilosti adiktologických služeb (standard 1.5.3: *Poskytovatel řídí rozvoj kvality a efektivity služby*; kritérium 1.5.3.1: *Poskytovatel vnitřním předpisem stanovuje plán rozvoje služby, včetně postupu a kritérií hodnocení kvality a efektivity služby*), ale také speciálním standardem Adiktologických služeb minimalizace rizik (standard 2.2.4.9: *Služba monitoruje proces poskytování a průběžně hodnotí efektivitu odborné péče*; kritérium 2.2.4.9.2: *Služba pravidelně, nejméně jednou ročně, vyhodnocuje kvalitu, bezpečí a efektivitu celého odborného programu*; kritérium 2.2.4.9.3: *Služba do hodnocení efektivity odborné péče zapojuje klienty služby minimálně v rozsahu zjišťování spokojenosti s poskytováním služby a přínosu služby pro klienta*).

Východiska metodiky

- Každá evaluace něco stojí, proto jsou navrženy takové indikátory, které lze v praxi sledovat bez zvýšených nákladů.
- Hodnocení efektivity kombinuje kvalitativní a kvantitativní přístup, mikro i makro pohled na fungování služby.
- Hlavní část indikátorů se zaměřuje na dopady poskytování služeb.
- Při definování indikátorů byly zohledněny zásady CREAM

Zásady CREAM při formulování indikátorů efektivity

Nově vytvořený indikátor by měl být:

Clear: přesný, tzn. se srozumitelnou definicí a jednotkou

Relevant: relevantní, tzn. odpovídající věci měřené skutečnosti

Economic: hospodárný, tzn. s obhajtelnými náklady na sledování

Adequate: odpovídající potřebám, tzn. schopný dodat potřebné informace

Monitorable: s lehce sledovatelným vývojem a přístupným nezávislému ověření

Slovníček pojmů

Abychom si rozuměli.

Cíl = záměr, čeho chceme dosáhnout.

Efekt = výsledek našeho snažení.

Efektivita = účinnost, možnost srovnávat různé přístupy při snaze dosáhnout podobných výsledků. Efektivnější je pak ten, který při menším "vkladu" přináší větší či shodný efekt.

Dopad = důsledek nějaké činnosti. Pojem dopad používáme především ve dvou rovinách. Za prvé ve smyslu negativních dopadů, které s sebou přináší závislostní chování a pozitivních dopadů, které nastávají díky naší práci.

Negativní dopad = jde o sociální rizika, společenské škody, zdravotní poškození a další potíže, které nastávají v důsledku užívání drog. Tyto negativní dopady se týkají jak samotných lidí se závislostním chováním, tak i jejich blízkého či širšího okolí (rodina, sousedi, zaměstnavatel,...). Cílem HR služeb je, aby k nim docházelo co možná nejméně. Čím méně se vyskytuje negativních dopadů, tím lépe se nám daří naplňovat cíl minimalizace rizik. I negativní změny se však dají prezentovat pozitivně (např.: zaznamenání jednoho úmrtí v důsledku předávkování se dá interpretovat i tak, že všichni ostatní lidé užívající drogy zůstali díky HR přístupu/službě naživu).

Pozitivní dopad = jde o pozitivní důsledek typických HR intervencí.

Indikátor (ukazatel) = definovaný měřitelný ukazatel, který se vztahuje k nějakému cíli HR služeb.

Typy indikátorů

- **Předpoklad (P)** - jde o indikátory, které využívají určitého předpokladu (např. jestliže je drogová scéna dobře zásobená injekčním materiálem, dá se předpokládat, že bude docházet k méně častému sdílení použitých jehel a tím pádem také k menší míře přenosu infekčních onemocnění). Tento typ indikátoru tedy neměří přímý dopad, ale je důležitým ukazatelem, který má jasný vztah k danému cíli HR služeb.
- **Dopad (D)** - jde o indikátory, které měří přímo dopady poskytování služeb HR.

Limity sledování dopadů

- **chybějící informace** (např. pracujeme s klientem na nástupu do léčby, on spolupráci předčasně ukončí a poslední kroky si již zařídí sám, my se však o jeho nástupu nedozvíme)
- **důvěryhodnost informací** (např. se dozvíme od jiného klienta, že některý z našich klientů byl zadržen policií a obviněn ze závažného trestního činu)
- **neexistuje jasná příčinná souvislost mezi naší intervencí a nastalou změnou** (např. klient se nám svěřil s problémy s dluhy, naši pomoc v této věci odmítl, ale po nějaké době se ukáže, že využil dluhovou poradnu, kterou jsme mu doporučili)
- **změna není trvajícím** (např. klient nastoupí do zaměstnání, což byla jeho zakázka, s kterou jsme mu pomohli, po dvou dnech ho však ze zaměstnání vyhodí)

Způsoby sledování indikátorů dopadů

Tady a teď

Evidujeme hned, když k nastalé změně dojde. Tento typ používáme u indikátorů:

- **Zprostředkování další služby** (např. klient nastoupil do Azylového domu)
- **VHC** (při každé změně "stavu")
- **Ukončení spolupráce** (u poradenství)

Periodicky (s odstupem)

Evidujeme v rámci pravidelné revize, minimálně 1x ročně.

Evidují se tyto indikátory:

- **Bydlení**
- **Zaměstnání**
- **Finanční zajištění**
- **Zdravotní stav**
- **Rodinné a sociální vztahy**
- **Právní oblast**
- **Volný čas**
- **Rizikové chování**
- **Závislostní chování**

zápisy kontaktů → **souhrn v záznamu u klienta** → **sledování ukazatelů efektivity**
→ **výstupy**

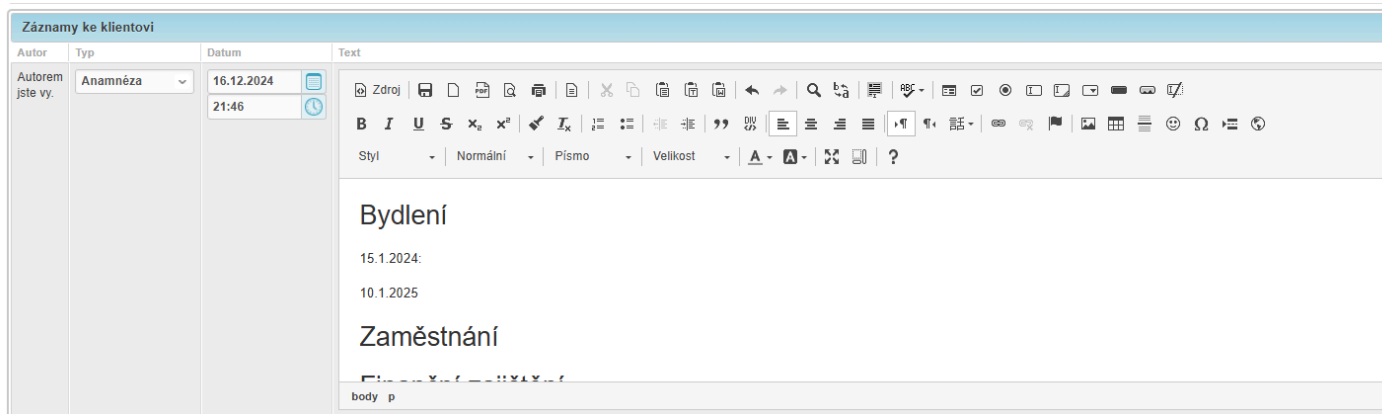
1) Zápisy kontaktů

- Probíhají na denní bázi v rámci přepisování denních výkazů.

- Obsahují informace o aktuální životní situaci klienta, které se pracovník dozvěděl z rozhovoru s ním, v těchto oblastech:
 - Bydlení
 - Zaměstnání
 - Finanční zajištění
 - Zdravotní stav
 - Rodinné a sociální vztahy
 - Právní oblast
 - Volný čas
 - Rizikové chování
- Dále obsahuje popis zakázky a intervence, případně plán dalšího kontaktu.

2) Souhrn v záznamu u klienta (hodnocení spolupráce)

- Minimálně jednou ročně dochází u klientů v pravidelném kontaktu (12+) k vypracování hodnocení spolupráce, které je zaznamenáno do Záznamu ke klientovi na kartě klienta (BorIS) buď formou revize nebo aktualizací anamnézy.

3) sledování ukazatelů efektivity

- Na základě provedené revize spolupráce s klientem dochází k vyhodnocení jednotlivých indikátorů dopadu:
 - **Bydlení**
 - **Zaměstnání**
 - **Finanční zajištění**
 - **Zdravotní stav**
 - **Rodinné a sociální vztahy**
 - **Právní oblast**
 - **Volný čas**
 - **Rizikové chování**
- Hodnotící škála
 - ----- (**nehodnoceno**) - jde o výchozí stav u každého sledování, jestliže o dané oblasti nemáme informace, nebyla součástí rozhovorů s klientem, nechává se přepínač v tomto výchozím stavu

- **zlepšení** - jestliže ze zápisů u kontaktů a případně následně z revizní zprávy vyplývá, že v dané oblasti došlo u klienta, díky naší spolupráci s ním, ke zlepšení, přepne pracovník daný indikátor do tohoto stavu
- **zhoršení** - jestliže ze zápisů u kontaktů a případně následně z revizní zprávy vyplývá, že v oblasti, která byla s klientem v rozhovoru tematizována, došlo u klienta ke zhoršení, přepne pracovník daný indikátor do tohoto stavu
- **beze změn** - jestliže ze zápisů u kontaktů a případně následně z revizní zprávy vyplývá, že v dané oblasti nedošlo k žádné změně, přepne pracovník daný indikátor do tohoto stavu

Příklady práce s hodnotící škálou¹

Zlepšení

Klient si v centru odpracoval během předchozího roku 200 hodin obecně prospěšných prací, které měl nařízené soudem jako alternativní trest.

- **V tomto případě lze zaznamenat zlepšení v oblasti Právní, poněvadž klientovi již nehrozí případné uvěznění, které je spojené s přeměnou neodpracovaných hodin OPP na dny ve VTOS, jeho právní situace se tedy zlepšila.**

Zhoršení

Klient se pracovníkovi centra v lednu svěřil, že odešel z práce, kde pracoval několik let, protože ho šéf naštvál. Nadšeně dodává, že to však má již vyřešené. Zaregistroval se na ÚP a k tomu si našel přes inzerát brigádu, kde dělá na černo. Finančně si tedy dle jeho slov polepšil. Pracovník na tuto informaci reagoval pokusem zvědomit klientovi rizika tohoto jeho kroku (odebrání podpory v nezaměstnanosti, chybějící právní ochrana - špatná vymahatelnost výplaty, atd.). Klient v tu chvíli i později rizika bagatelizoval. V dubnu však přišel s tím, že mu v práci dluží za poslední 2 měsíce a on nyní nemá na zaplacení nájmu, protože s penězi počítal.

- **V tomto případě lze zaznamenat, že se klientova situace v oblasti Financí a Zaměstnání zhoršila, protože o ní máme jak dostatek informací, tak to bylo předmětem našich rozhovorů, které v tomto případě bohužel nevedly k předcházení rizik, které jsme v situaci identifikovali.**

Beze změn

Klient si s naší pomocí našel bydlení na ubytovně. Po konfliktu se spolubydlícím ho však hned druhý den vyhodili. Tento scénář je pro klienta typický. Najít bydlení se mu opakovaně daří, ale udržet ho delší dobu již ne.

- **Ač se mohlo zprvu zdát, že situace klienta se v oblasti Bydlení, díky pomoci pracovníka, zlepšila, tak s přihlédnutím k historii klienta je evidentní, že zůstává stejná, tj. nadále osciluje mezi bezdomovectvím a nejistým bydlením na ubytovnách, kde však dlouhodobě nevydrží.**

Hodnocení tedy použijeme jen u oblastí, které byli součástí naší spolupráce s klientem. Jestliže se od klienta pouze dozvíme o změně v jeho životě (ať už k lepšímu, či horšímu), ale nemáme na této změně žádný "podíl", tak toto v rámci sledování efektivity nevidujeme

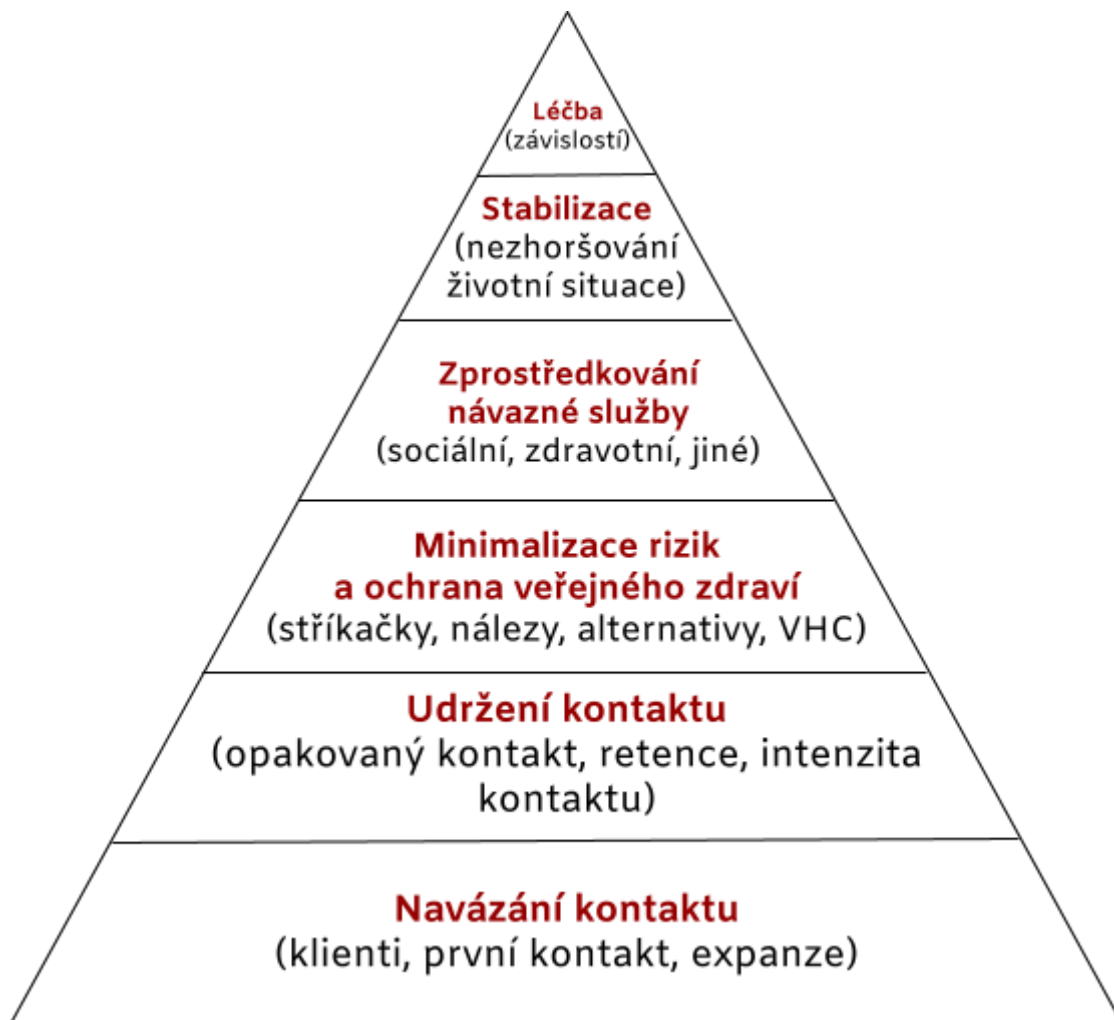
¹ Další příklady jsou uvedeny u jednotlivých indikátorů.

(nepoužijeme přepínače). Cílem sledování ukazatelů efektivity je hodnocení dopadu naší práce, né sledování životních změn klientů, ke kterým dochází bez našeho přičinění.

4) výstupy

- Výstupy v systému BorIS fungují na základě jednoduchého principu. Ukazují počet osob za vybrané období, u kterých bylo provedeno sledování ukazatelů efektivity, v struktuře hodnotící škály. Jestliže došlo k opakovanému sledování stejného ukazatele se stejným závěrem (výsledkem), klient je ve výstupu i tak pouze jedenkrát.

Pyramida cílů

Přehled indikátorů - “semafor”

Indikátory je možné rozdělit dle míry nároků na pracovníky a tým.

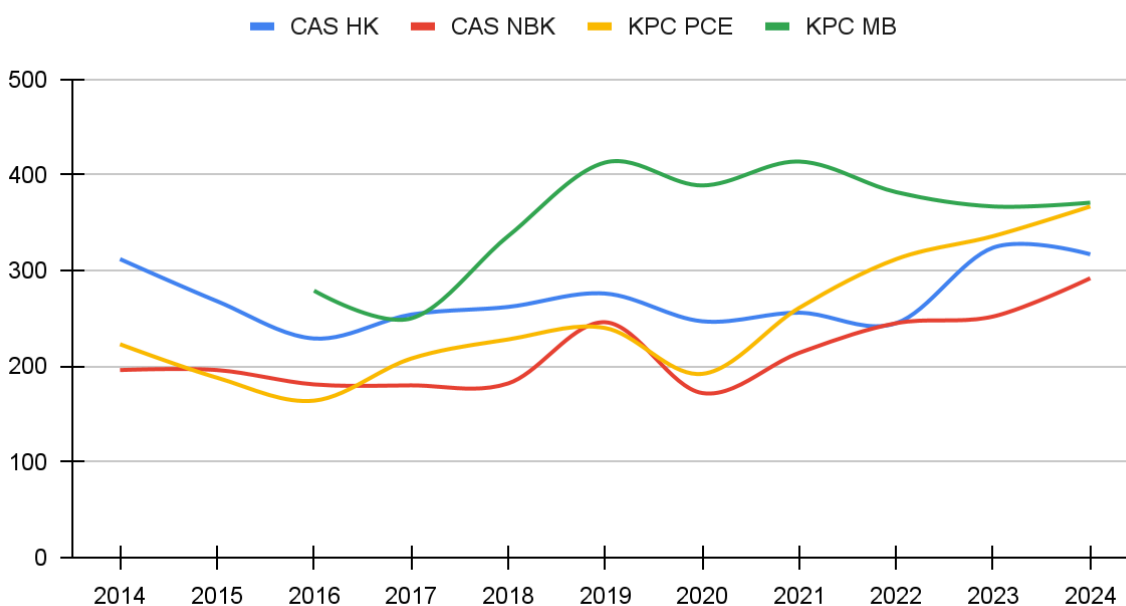
NÍZKÁ MÍRA ("jed")	STŘEDNÍ MÍRA ("pozor")	VYSOKÁ MÍRA ("zastav se")
Indikátor není třeba speciálně sledovat (v systému BorIS). Vychází z dat, která se evidují dlouhodobě. Jde tzv. o nový pohled na stará data.	Na pracovníky je kladen nárok, kromě evidence výkonů, evidovat zvláště i nové indikátory efektivity. Slouží k tomu nové funkce v systému BorIS.	Jde o nejkompexnější indikátory, které vyžadují kvalitní práci s dokumentací klienta, čas na hodnocení spolupráce, včetně hodnocení míry toho, nakolik životní změnu klienta ovlivnila právě naše spolupráce s ním. Doporučení: Vyhodnocovat v rámci porad týmu.
• Klienti • První kontakt • Expanze • Opakovaný kontakt • Retence • Intenzita kontaktu • Stříkačky na klienta • 200+ • Podíl nálezů • Alternativy IUD • Protestovanost IUD na VHC • Strukturovaný program	• VHC reaktivní • PCR test • VHC+ • VHC - zahájení léčby • VHC - vyléčení • VHC - neúspěšné ukončení léčby • VHC - reinfekce • Ukončené poradenství dle plánu • Zprostředkování léčby závislostí • Zprostředkování sociální služby • Zprostředkování zdravotní služby • Zprostředkování jiné služby	• Rizikové chování • Zdravotní stav • Bydlení • Zaměstnání • Finanční zajištění • Rodinné a sociální vztahy • Právní oblast • Volný čas • Závislostní chování

CÍL: Navázání a udržení kontaktu

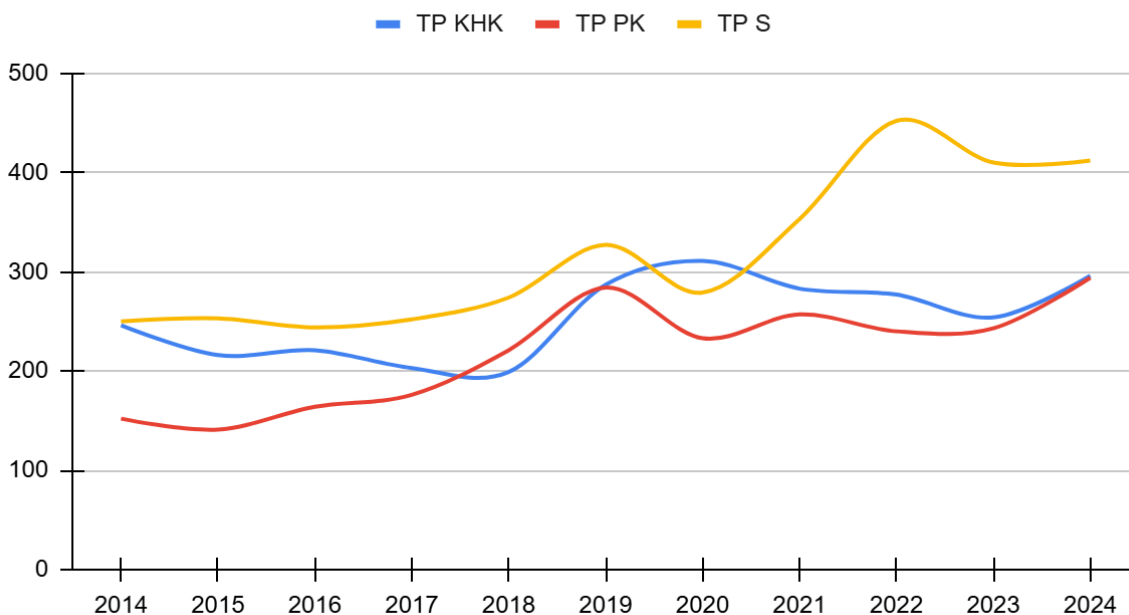
Cílem HR programu je navázání a udržení kontaktu s lidmi užívající drogy, případně s dalšími osobami (typicky partnery a blízkými těchto osob).

Indikátor	Klienti
Popis	Počet osob z cílové skupiny, které v daném období využily alespoň jednu službu.
Zdůvodnění (provázání s cíli služby)	Cílem je vyhledání a navázání co největšího počtu osob ohrožených závislostním chováním.
Typ	předpoklad (P)
Evidence (Boris)	Není třeba speciálně evidovat. Vychází z běžné evidence.
Příklad nastavení měřitelného cíle	V roce 2025 využije službu alespoň 300 osob.

Klienti KPC/CAS

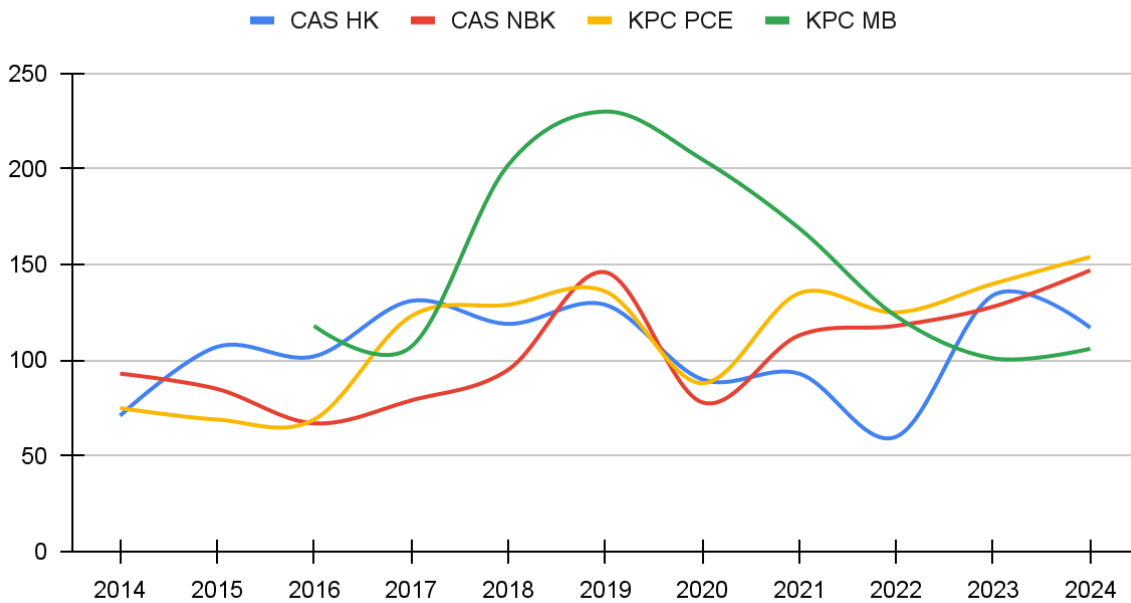

Klienti terénních programů

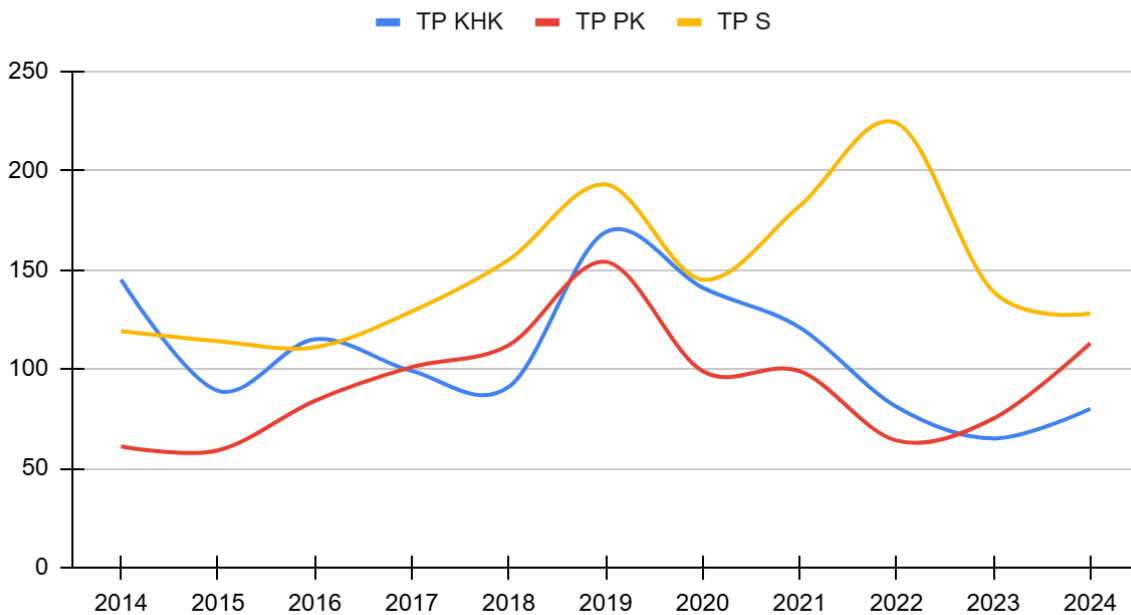

Indikátor	První kontakt
Popis	Počet osob, které využily ve sledovaném období program poprvé. Tento údaj se u každé osoby eviduje pouze 1x za život.
Zdůvodnění (provázání s cíli služby)	Cílem je vyhledání a navázání co největšího počtu nových osob ohrožených závislostním chováním. HR služby jsou často označovány jako "služby prvního kontaktu".
Typ	předpoklad (P)
Evidence (BorIS)	Zaškrťovací pole v rámci kontaktu.
Příklad nastavení měřitelného cíle	V roce 2025 službu využije alespoň 100 nových osob.

První kontakt KPC/CAS

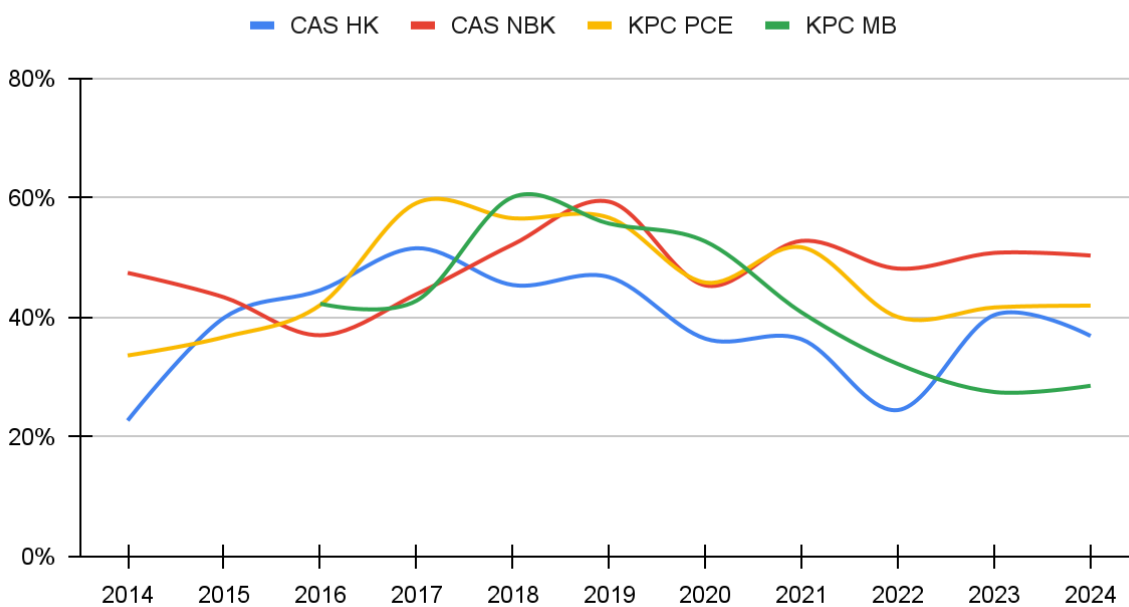
První kontakty v TP

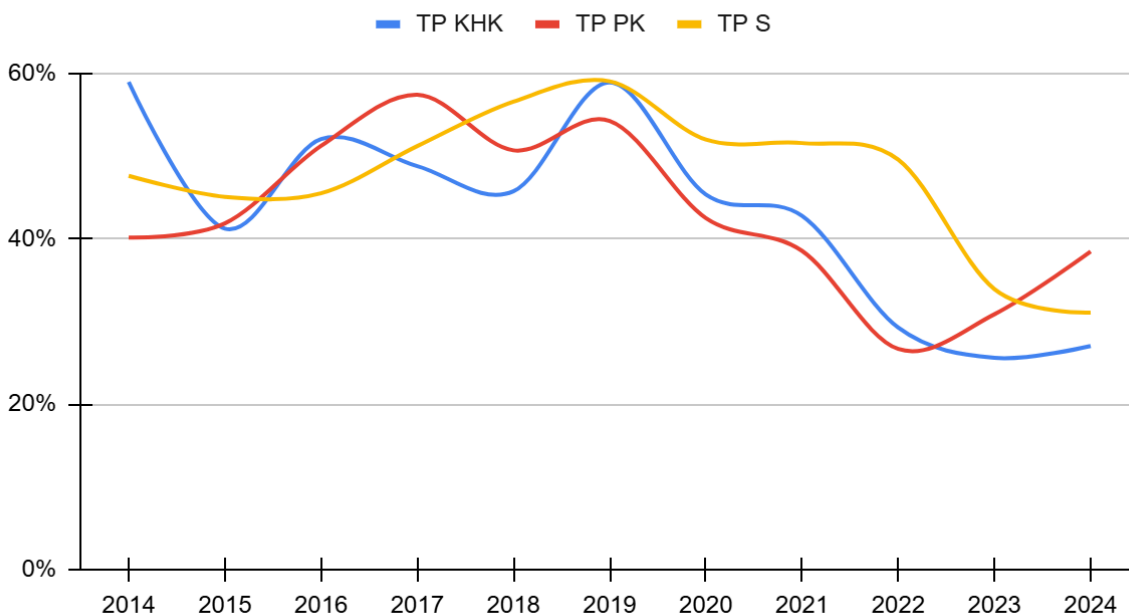
Indikátor	Expanze
Popis	Podíl nových klientů ze všech (v %) za dané období.

Zdůvodnění (provázání s cíli služby)	Program nikdy neosloví 100% všech LDR v dané lokalitě, ale měl by usilovat o navázání co největšího počtu těchto osob, tj. snažit se expandovat do drogové scény.
Typ	předpoklad (P)
Evidence (BorIS)	Není třeba speciálně evidovat. Vychází z evidence prvních kontaktů.
Příklad nastavení měřitelného cíle	Expanze bude na úrovni 30 - 50 %.

Expanze KPC/CAS

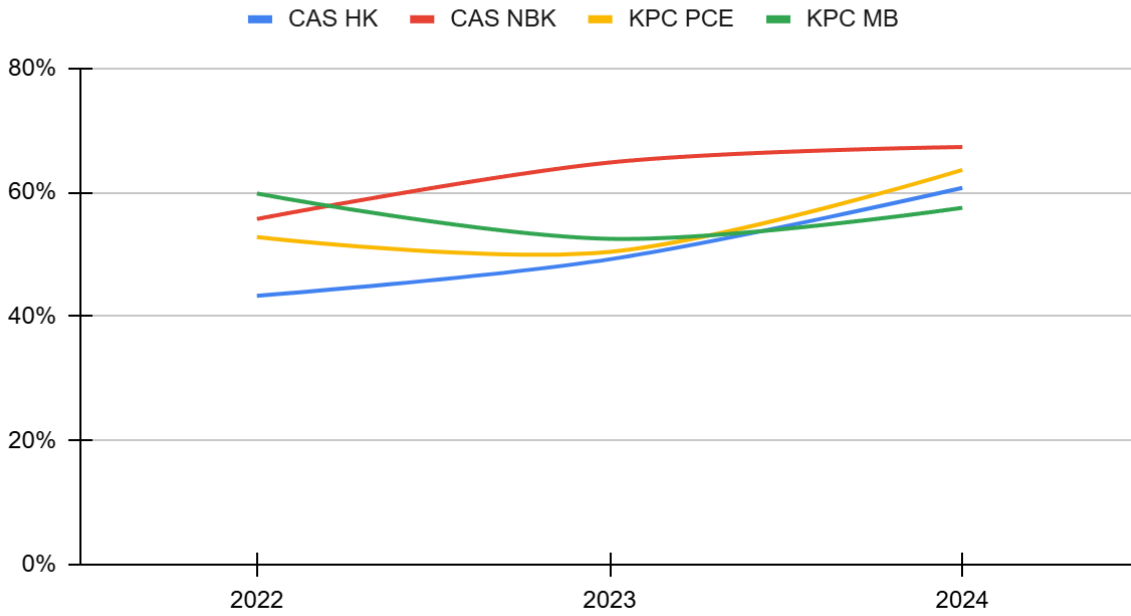

Expanze TP

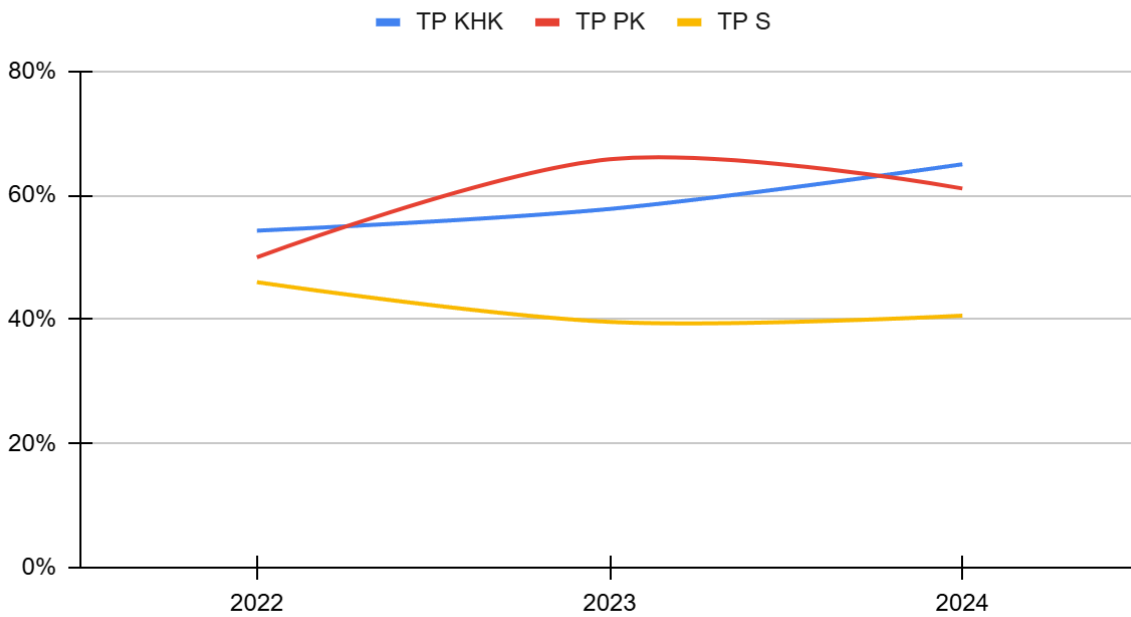

Indikátor	Opakovaný kontakt
Popis	Podíl osob, které ve sledovaném období využily program poprvé (PK) a minimálně pak ještě jednou.
Zdůvodnění (provázání s cíli služby)	Cílem je udržení nového klienta ve službě, jestliže ji nadále potřebuje.
Typ	předpoklad (P)
Evidence (BorIS)	Není třeba speciálně evidovat. Vychází z počtu kontaktů s novými klienty.
Příklad nastavení měřitelného cíle	V roce 2025 bude podíl opakovaných kontaktů alespoň 55%.

Opakovaný kontakt KPC/CAS

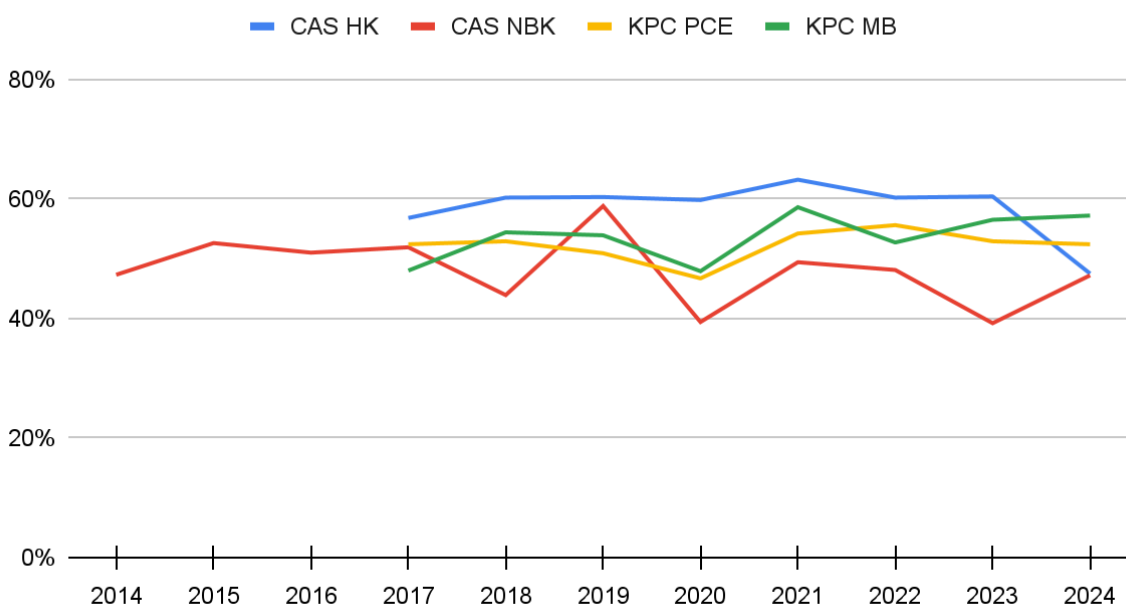

Opakovaný kontakt TP

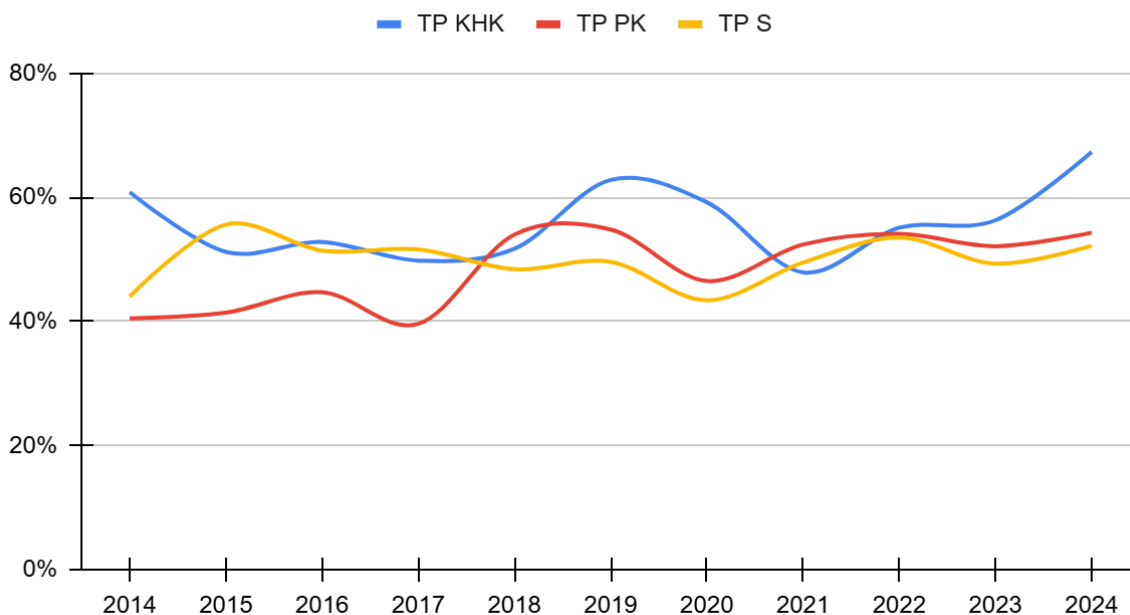

Indikátor	Retence (udržení)
Popis	Podíl (v %) klientů z minulého sledovaného období (např. předchozí rok) v aktuálním sledovaném období (např. aktuální rok). Příklad: 95 klientů z předchozího roku využilo program i v letošním roce. V loňském roce jich bylo celkem 260, tj. retence je $95/260=37\%$.
Zdůvodnění (provázání s cíli služby)	Program by měl nejen expandovat, ale také udržet „staré“ klienty v kontaktu, pokud službu nadále potřebují.
Typ	předpoklad (P)
Evidence (BorIS)	Není třeba speciálně evidovat. Vychází z evidence kontaktů.
Příklad nastavení měřitelného cíle	V roce 2025 bude retence na úrovni alespoň 50%.

Retence KPC/CAS

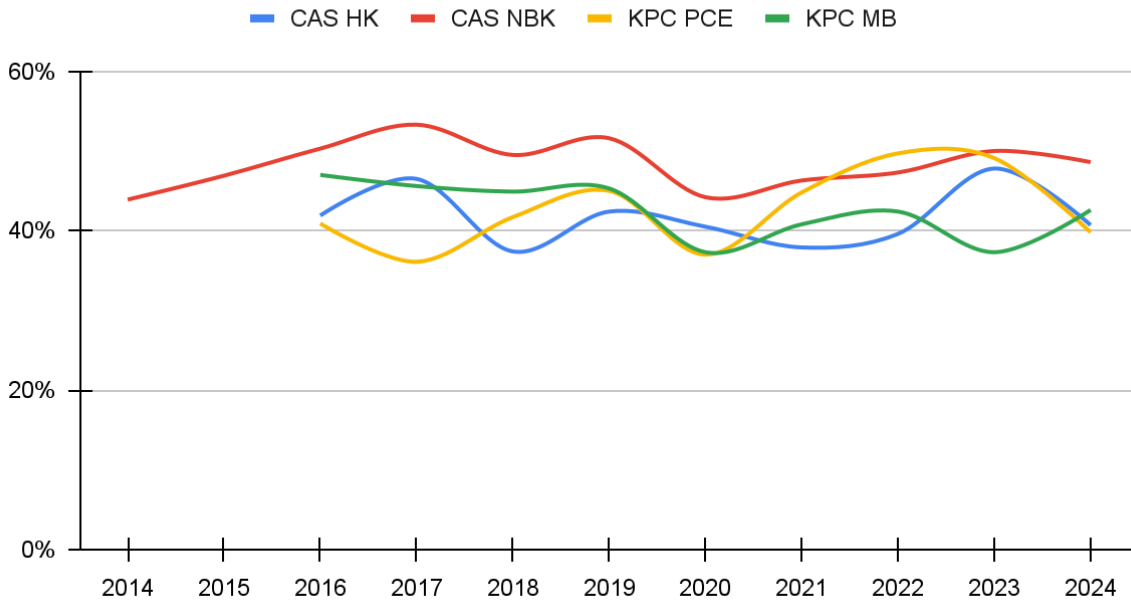
Retence TP

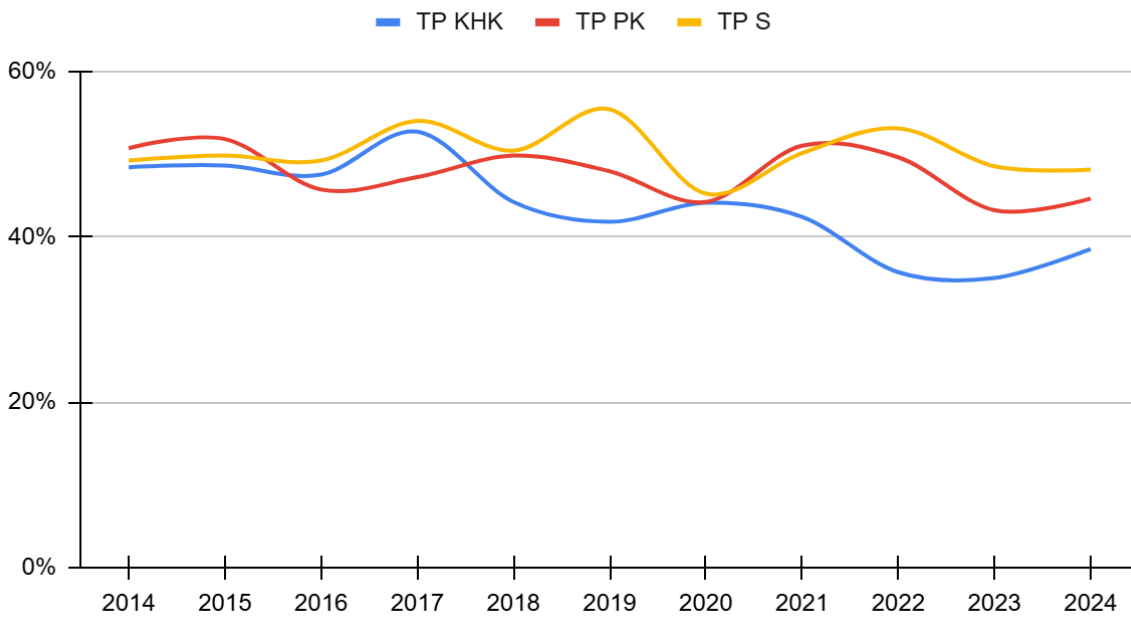
Intenzita kontaktu (doplňkové indikátory)

Indikátor	Minimální kontakt	Občasný kontakt	Pravidelný kontakt
Popis	1 - 2 kontakty s daným klientem za sledované období (typicky 1 rok).	3 - 11 kontaktů s daným klientem za sledované období (typicky 1 rok).	12 a více kontaktů s daným klientem za sledované období (typicky 1 rok).
Zdůvodnění (provázání s cíli služby)	Pro dosahování cílů služby je třeba udržovat s klienty ideálně pravidelný kontakt. Rozdělení do 3 skupin dle intenzity kontaktu umožňuje realističtější pohled na cíle spolupráce. Plánování strukturované práce s klientem je možné většinou jen u klientů s pravidelným kontaktem.		
Typ	předpoklad (P)		
Evidence (BorIS)	Není třeba speciálně evidovat. Vychází z evidence kontaktů.		
Příklad nastavení měřitelného cíle	V roce 2025 bude podíl minimálního kontaktu maximálně 45%.		

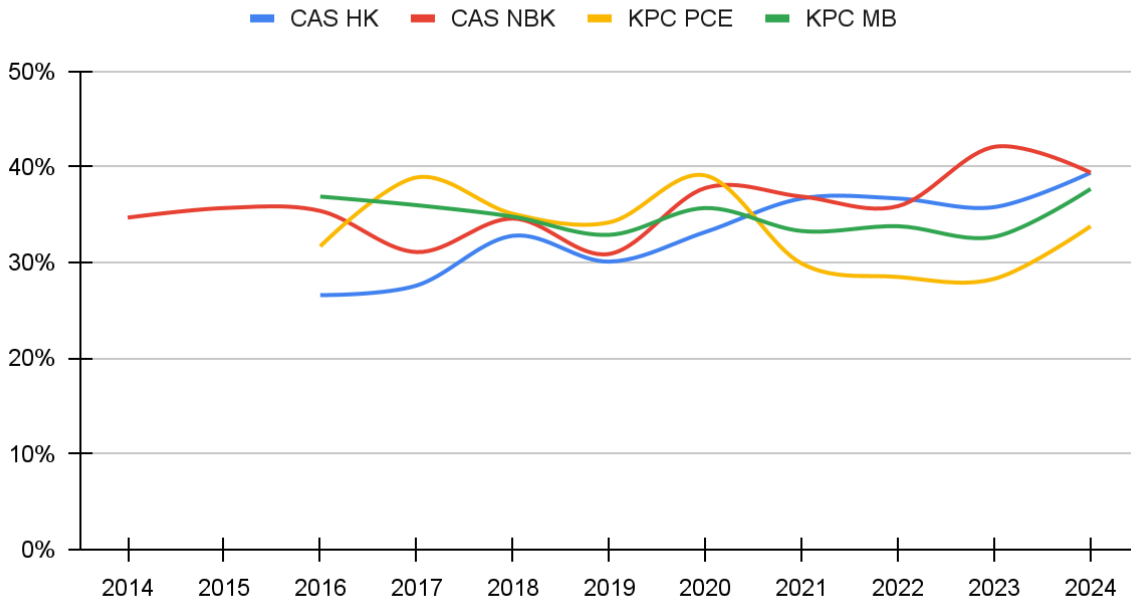
Minimální kontakt (1 - 2 kontakty) KPC/CAS

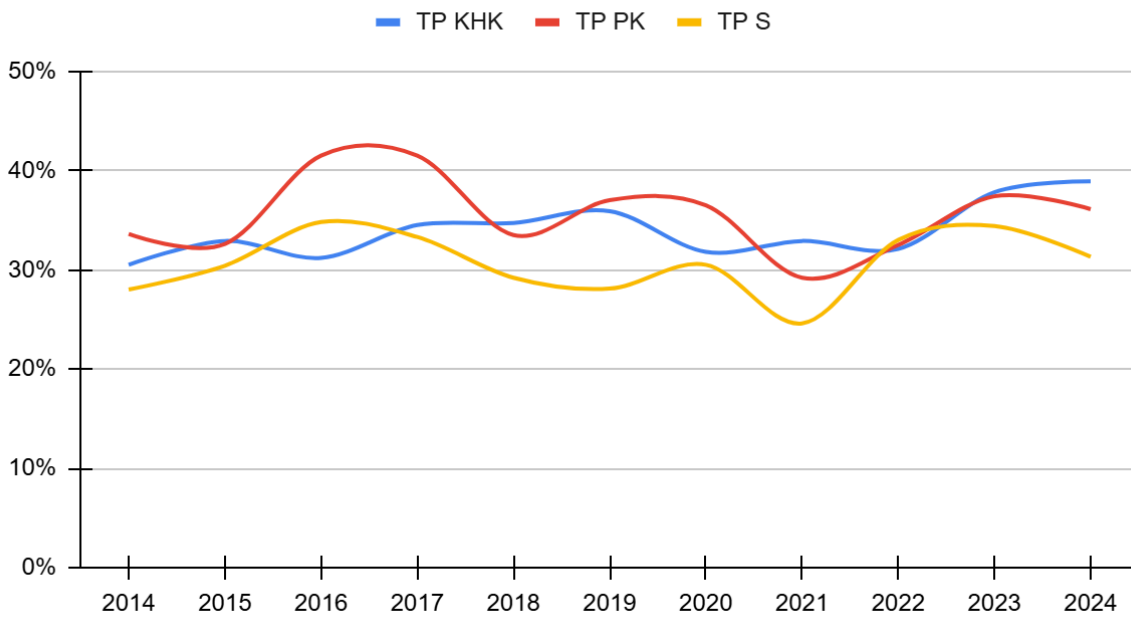
Minimální kontakt (1 - 2 kontakty) TP

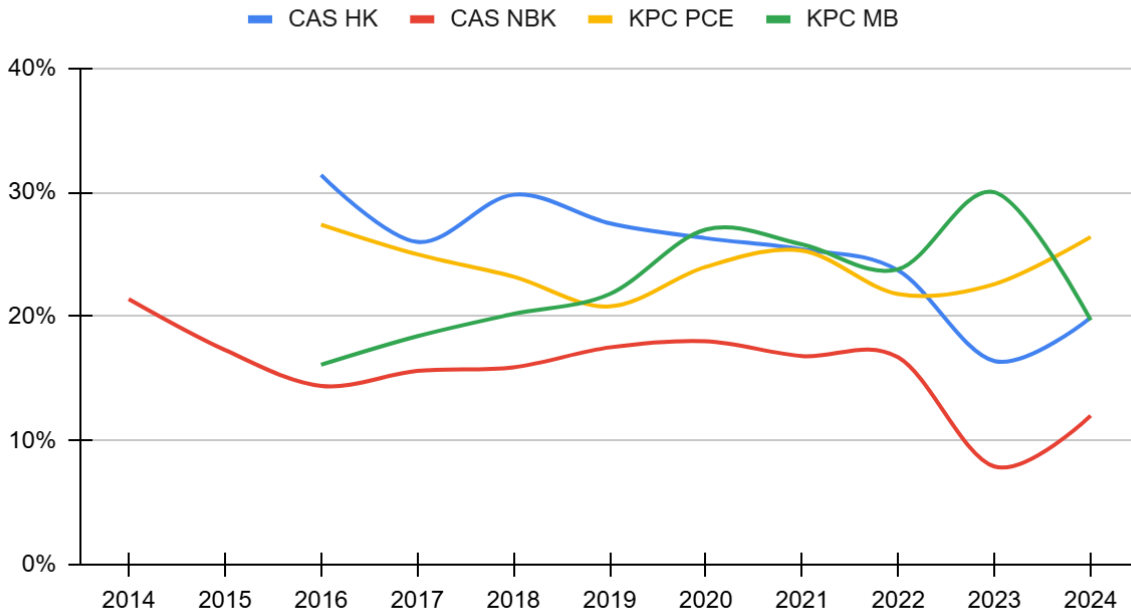
Občasný kontakt (3 - 11 kontaktů) KPC/CAS

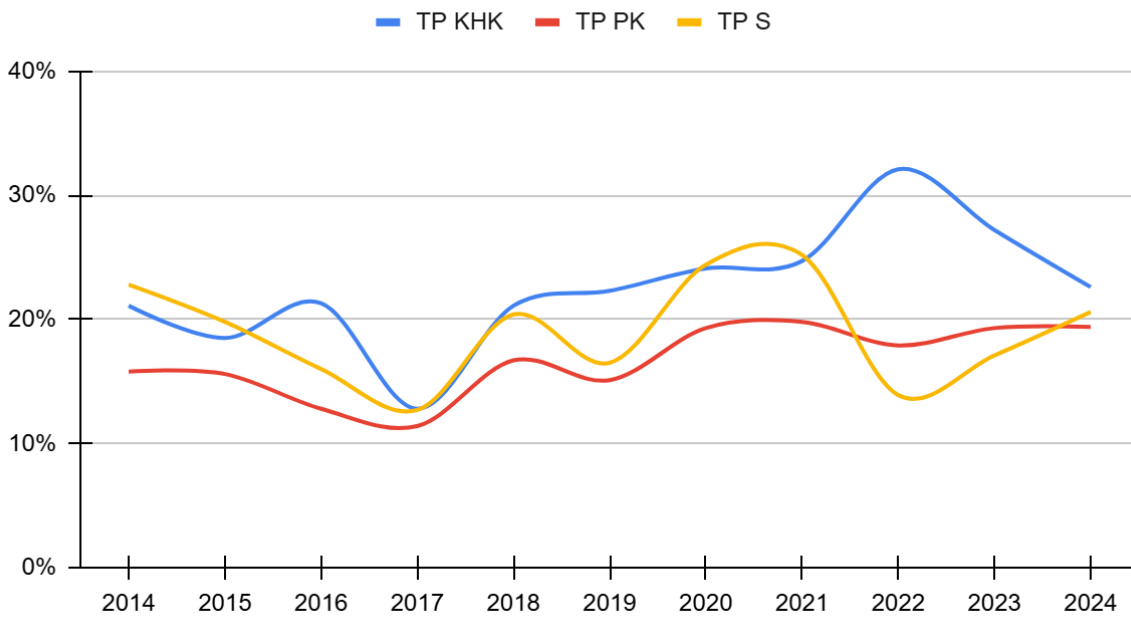
Občasný kontakt (3 - 11 kontaktů) TP

Pravidelný kontakt KPC/CAS

Pravidelný kontakt TP

Ukázka výstupů indikátorů z oblasti Navázání kontaktu v systému BorIS

Roční statistiky podle města

2024	Mladá Boleslav	Celkem
ID klienti (s kartou)		
Počet klientů	360	360
- z toho mužů	270	270
- z toho žen	90	90
- z toho injekčních uživatelů drog	319	319
- z toho neinjekčních uživatelů drog	35	35
- z toho osob blízkých (rodiče, sex. partneři apod.)	6	6
Kontakty s ID klienty		
Kontaktů celkem	3500	3500
- z toho osobní	3443	3443
- z toho telefonicky	49	49
- z toho přes internet	4	4
- z toho písemně	4	4
Počet prvních kontaktů	97	97
- z toho s uživateli drog	94	94
- z toho s IV uživateli drog	77	77
- z toho s osobami blízkými (rodiče, sex. partneři apod.)	3	3
Expanze	26.9%	26.9%

Shrnutí klientů

Počet klientů ve výběru: 360

200+ stříkaček OUT: 32,0 % IUD

Opakovaný kontakt: 55,7 %

Minimální kontakt(1 - 2): 43,1 %

Občasný kontakt(3 - 11): 37,2 %

Pravidelný kontakt(12 a více): 19,7 %

Retence - report

Předchozí období: 1.1.2023 - 31.12.2023

Aktuální období: 1.1.2024 - 31.12.2024

Počet ID klientů celkem za předchozí období	367
Počet ID klientů, kteří využili službu v předchozím i v aktuálním období	209
Procentuální vyjádření retence	56,9%

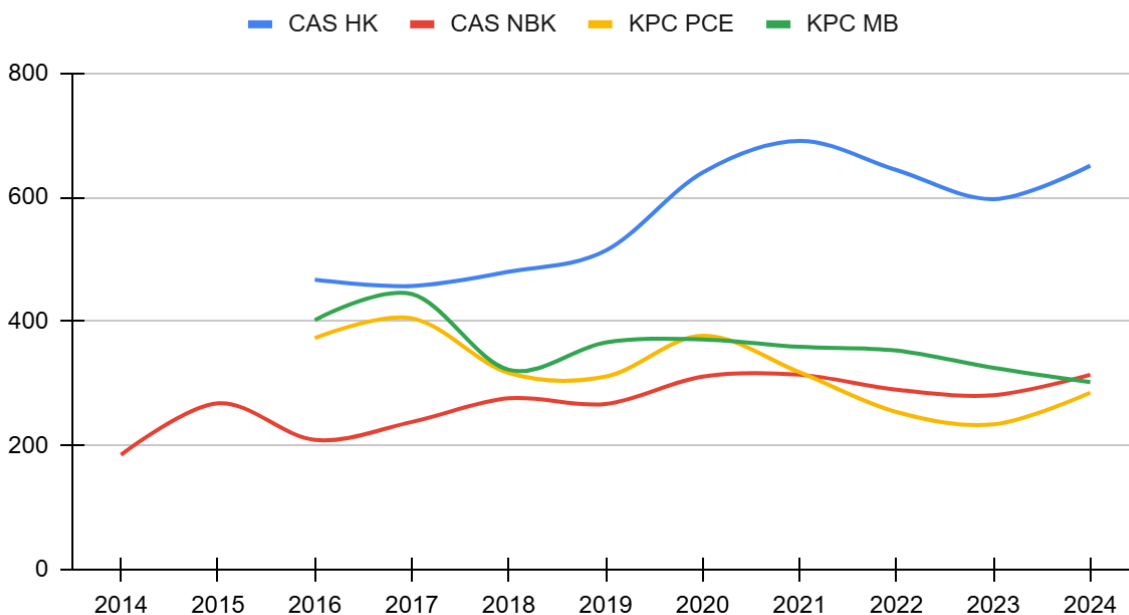
CÍL: Minimalizace rizik a ochrana veřejného zdraví

Hlavním cílem harm reduction programů je minimalizace zdravotních, sociálních a ekonomických rizik a dopadů závislostního chování a tím současně ochrana veřejného zdraví.

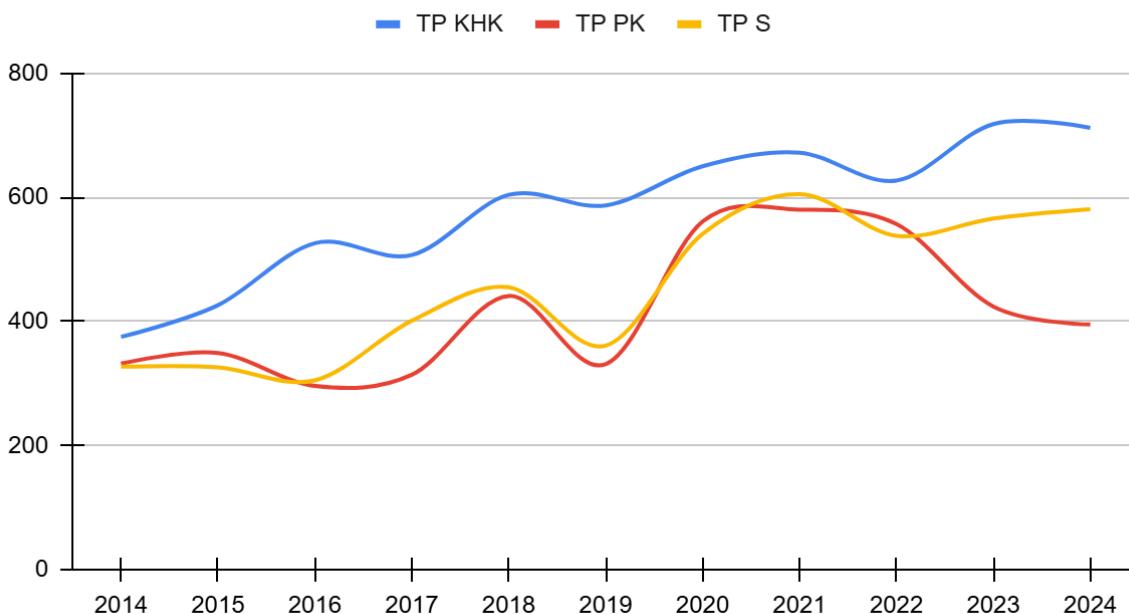
Stříkačky

Indikátor	Stříkačky na klienta (IUD)
Popis	Průměrný počet stříkaček distribuovaných programem na jednoho klienta - osobu užívající drogy injekčně (IUD).
Zdůvodnění (provázání s cíli služby)	Vychází z doporučení WHO k eliminaci šíření HIV (min. 200 distribuovaných stříkaček / IUD / rok). Od roku 2030 doporučuje 300 stříkaček. Vychází z předpokladu, že čím lépe je zásobena drogová scéna injekčním materiálem, tím méně dochází ke sdílení tohoto materiálu a tedy i přenosu infekčních nemocí.
Typ	předpoklad (P)
Evidence (BorIS)	Není třeba speciálně evidovat. Vychází z evidence klientů a vydaných inj.stříkaček.
Příklad nastavení měřitelného cíle	V roce 2025 bude průměr vydaných injekčních stříkaček alespoň na úrovni 250 ks na jednoho IUD.

Stříkačky na klienta (IUD) KPC/CAS

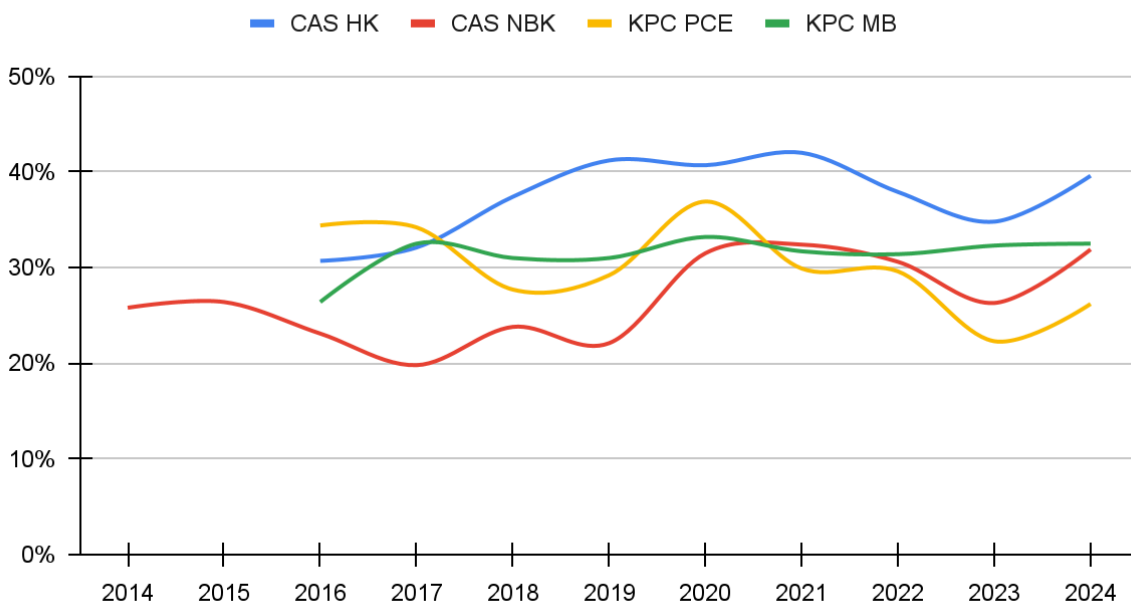
Stříkačky na klienta (IUD) TP

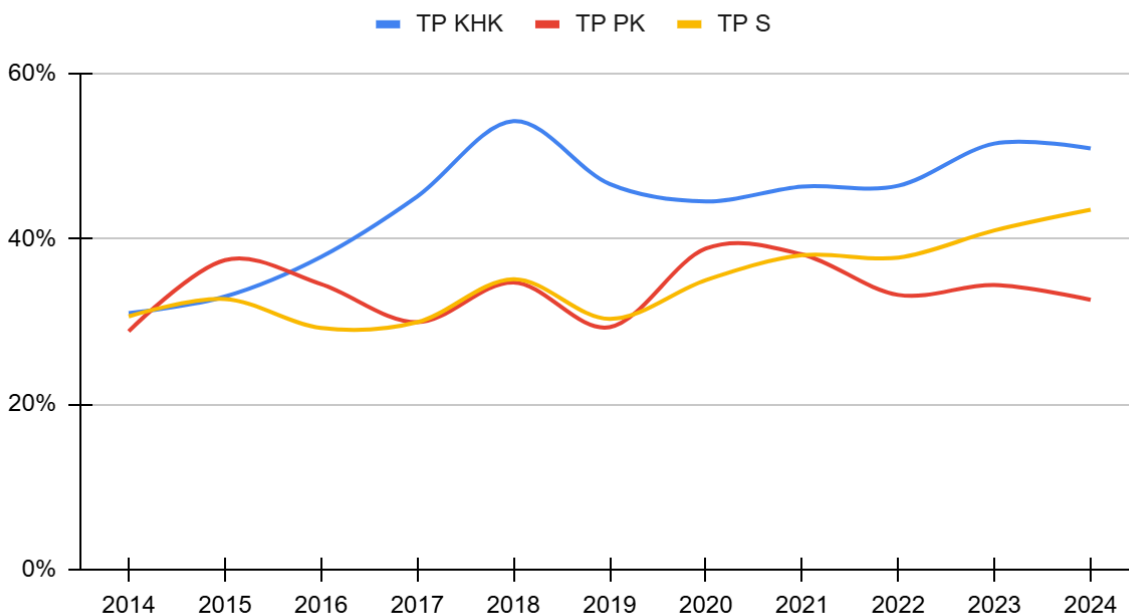
Indikátor	200+
Popis	Podíl osob, užívající drogy injekčně (IUD), kteří jsou v kontaktu s programem a bylo jim distribuováno 200 a více stříkaček za rok.

Zdůvodnění (provázání s cíli služby)	Vychází z doporučení WHO k eliminaci šíření HIV (min. 200 distribuovaných stříkaček / IUD / rok). Do roku 2030 doporučuje 300 stříkaček.
Typ	předpoklad (P)
Evidence (BorIS)	Není třeba speciálně evidovat. Vychází z evidence klientů a vydaných inj.stříkaček.
Příklad nastavení měřitelného cíle	V roce 2025 bude podíl IUD s 200 a více vydanými inj.sety alespoň na úrovni 30%.

200+ KPC/CAS

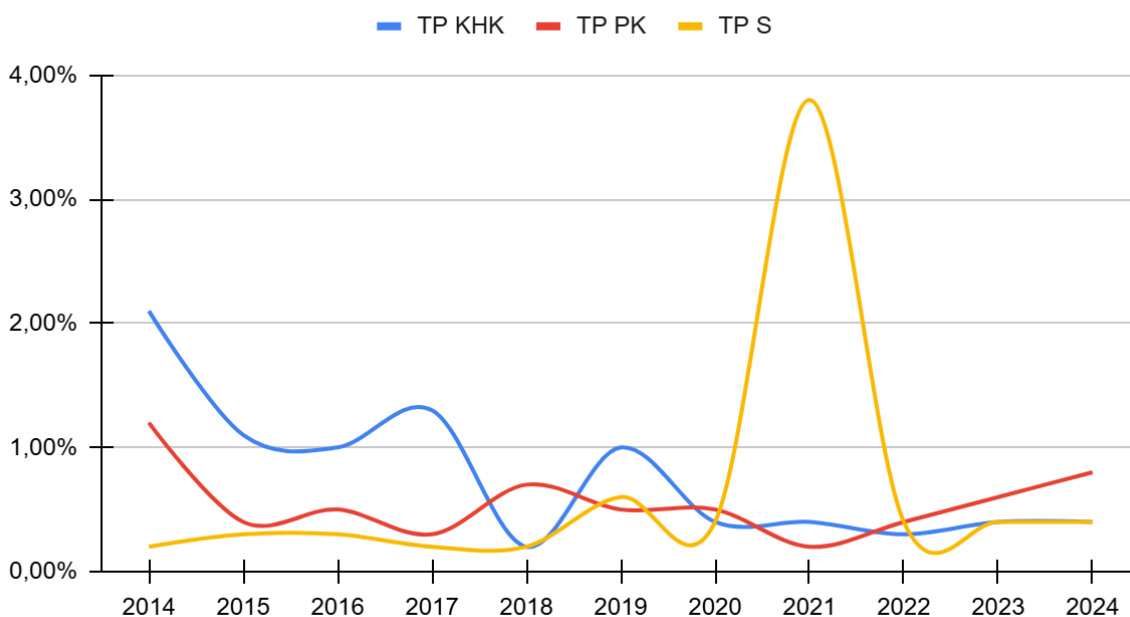

200+ TP

Indikátor	Podíl nálezů
Popis	Podíl počtu nalezených injekčních stříkaček z počtu distribuovaných stříkaček HR programu.
Zdůvodnění (provázání s cíli služby)	Odhozené injekční stříkačky jsou negativním důsledkem injekčního užívání drog, stigmatizace s tím spojené i malé dostupnosti bezpečných forem likvidace tohoto "nebezpečného" odpadu. Nelze dosáhnout stavu, kdy by nedocházelo k žádným nálezům inj.odpadu ve veřejném prostoru. Cílem tedy je, aby těchto nálezů bylo co nejméně vůči vydanému množství.
Typ	dopad (D)
Evidence (BorIS)	Není třeba speciálně evidovat. Vychází z počtu nalezených a vydaných inj.stříkaček.
Příklad nastavení měřitelného cíle	Podíl nalezených injekčních stříkaček bude na úrovni maximálně 1%.

Podíl nálezů TP

Ukázka pokrytí populace osob užívajících drogy injekčně stříkačkami*

Pokrytí populace IUD stříkačkami (rok 2022)

Příklad: Pardubický kraj

Odhad IUD: 700 osob

KC vydalo: 61.034 stříkaček

TP vydal: 105.753 stříkaček

Celkem tedy: 166.787 stříkaček

Což je 238 stříkaček na jednoho IUD.

* tento indikátor nakonec nebyl v metodice použit pro velmi komplikované určování (přepočítávání) odhadu počtu IUD v menších regionech

Ukázka výstupů indikátorů z oblasti injekčních stříkaček v systému BorIS

Výměnný HR program

Počet výměn (distribuce HR) celkem	2621	2621
- z toho s ID klienty	2619	2619
- z toho s Anonymními klienty	2	2
- z toho z Agregovaných zápisů	0	0
- z toho Peer výměna	0	0
Počet nalezených inj. stříkaček	0	0
Počet přijatého inj. materiálu	83881	83881
- z toho od ID klientů	83879	83879
- z toho od Anonymních klientů	2	2
- z toho z Agregovaných zápisů	0	0
Počet vydaného inj. materiálu	91043	91043
- z toho ID klientům	91041	91041
- z toho Anonymním klientům	2	2
- z toho z Agregovaných zápisů	0	0
Průměr na IUD	285	285
Podíl nálezů	0%	0%

Shrnutí klientů

Počet klientů ve výběru: 360

200+ stříkaček OUT: 32,0 % IUD

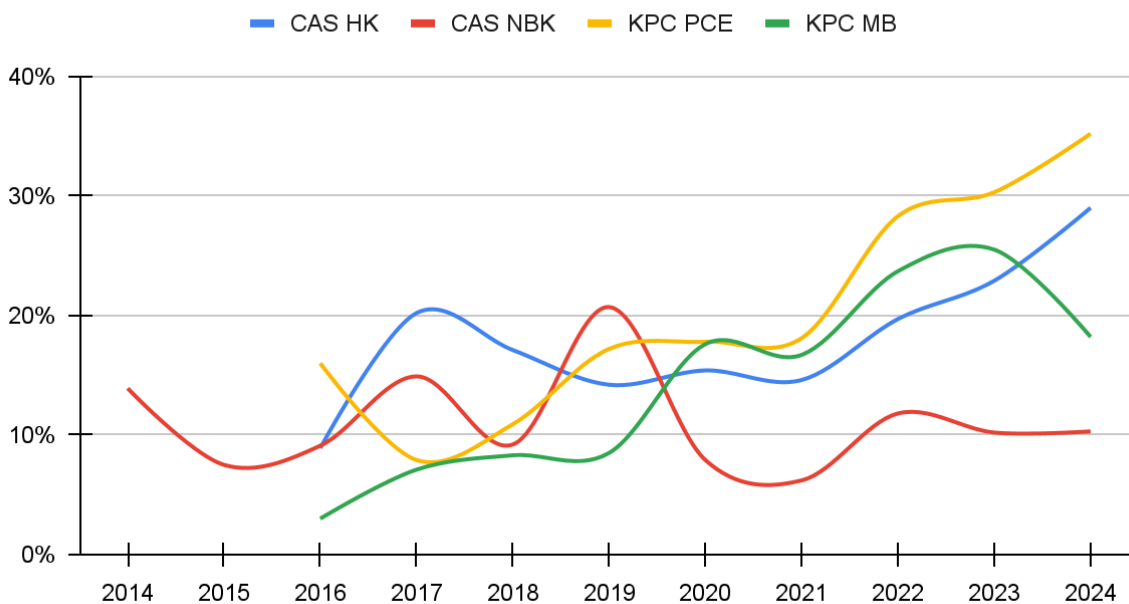
Alternativy k injekčnímu užívání

Indikátor	Alternativy IUD
Popis	Poměr počtu distribuovaných alternativ (šňupátka, alobal, kapsle, baňky) k počtu distribuovaných injekčních stříkaček.
Zdůvodnění (provázání s cíli služby)	Cílem HR služeb je motivace osob užívající drogy k méně rizikové aplikaci, tj. i k nahrazení injekční aplikace méně rizikovým způsobem (šňupání, kouření, ústní podání).
Typ	dopad (D)
Evidence (BorIS)	Není třeba speciálně evidovat. Vychází z počtu vydaného HR materiálu.
Příklad nastavení měřitelného cíle	Podíl vydaných alternativ vůči vydaným inj. stříkačkám bude na úrovni minimálně 10%.

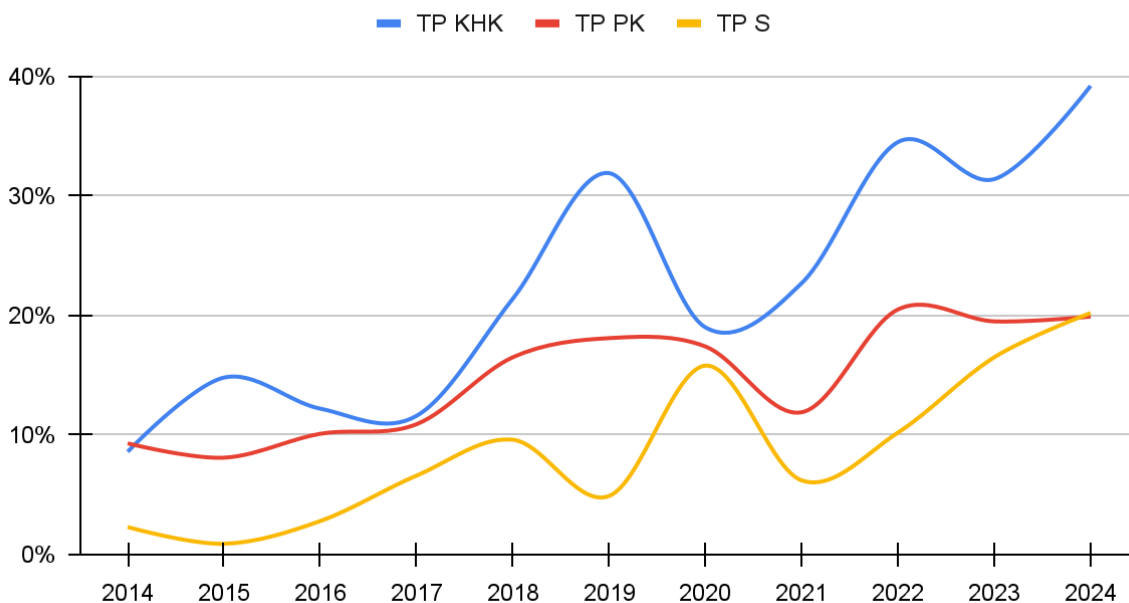
Eliminace virové hepatitidy typu C

Indikátor	Protestovanost IUD na VHC
Popis	Podíl otestovaných IUD klientů ze všech IUD programu za dané období (typicky 1 rok).
Zdůvodnění (provázání s cíli služby)	Cílem je co nejvíce otestovaných klientů, jednak jako forma prevence a také jako forma včasného zachycení infekčních osob.
Typ	předpoklad (P)
Evidence (BorIS)	Výkon 8) Testování infekčních nemocí - VHC.
Příklad nastavení měřitelného cíle	Protestovanost IUD bude minimálně na úrovni 25%.

Protestovanost IUD na antiHCV KPC/CAS

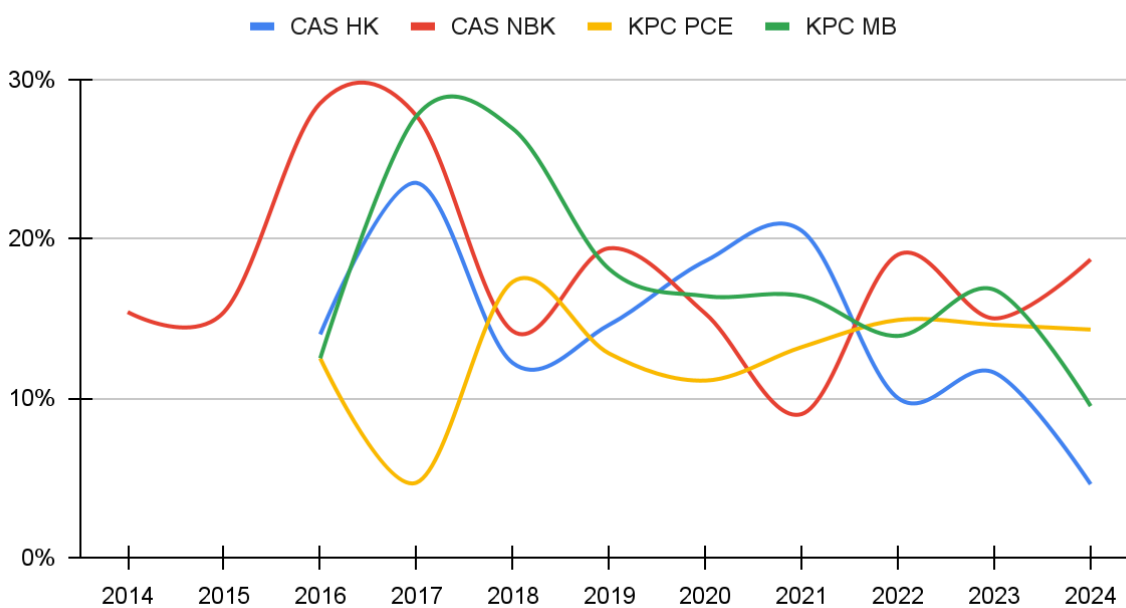
Protestovanost IUD na antiHCV TP

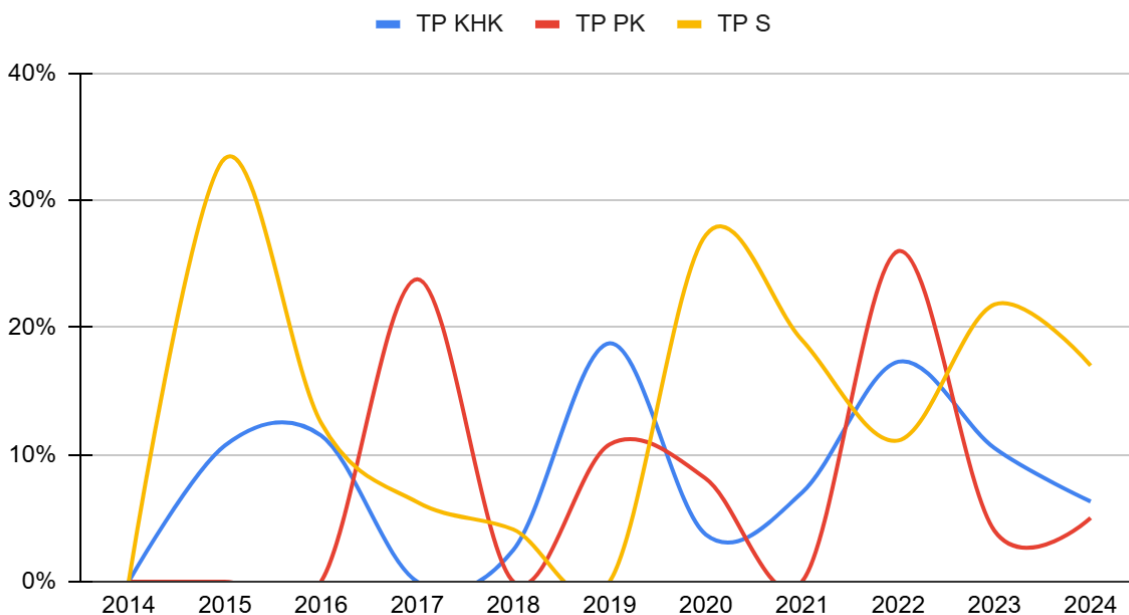
Indikátor	VHC reaktivní
Popis	Podíl osob s reaktivním výsledkem ze všech testovaných osob ve sledovaném období.

Zdůvodnění (provázání s cíli služby)	Cílem je co nejvíce zachycených klientů, kteří mají protilátky na HCV. Zároveň je dlouhodobým cílem snižování (eliminace) výskytu HCV v populaci osob užívající drogy.
Typ	dopad (D)
Evidence (BorIS)	Výkon 8) Testování infekčních nemocí - VHC - výsledek: reaktivní. Sledování ukazatelů efektivity: 15) VHC - reaktivní. <i>Jestliže vyjde orientační test nereaktivně, tak se eviduje v rámci výkonu 8, ale do sledování na kartě klienta NE. Možnost "negativní" je tam pro sledování výsledků kontrolních (PCR) testů.</i>
Příklad nastavení měřitelného cíle	Dle dat z celé ČR je možné očekávat záchyt na úrovni cca 15 - 20% (VHC reaktivních) z testovaných osob. Dlouhodobým cílem je snižování a úplná eliminace VHC v populaci osob užívající drogy, tj. postupně snižující se záchyt během let.

VHC reaktivní KPC/CAS

VHC reaktivní TP

Indikátor	Kontrolní vyšetření hepatologem (PCR test)
Popis	Podíl osob které podstoupily PCR test z těch, kterým vyšel reaktivní výsledek orientačního testu na VHC.
Zdůvodnění (provázání s cíli služby)	Cílem je co nejvíce klientů, kterým vyšel orientační test reaktivně zprostředkovat vyšetření hepatologem a pomocí PCR testu potvrdit či vyvrátit výsledek orientačního testu.
Typ	dopad (D)
Evidence (BorIS)	Sledování ukazatelů efektivity: 13. Zprostředkování zdravotní služby: Hepatologie (eviduje se jen při zahájení péče, né při každé kontrole). Výsledek testování: Sledování ukazatelů efektivity: 15. VHC (pozitivní / negativní).
Příklad nastavení měřitelného cíle	70% klientů, kterým vyšel orientační test na VHC reaktivní, bude vyšetřeno hepatologem - udělán PCR test.

Indikátor	VHC+
Popis	Podíl osob s pozitivním výsledkem (PCR test) ze všech testovaných osob tímto druhem testu.

Zdůvodnění (provázání s cíli služby)	Cílem je co nejvíce zachycených (diagnostikovaných) klientů s VHC pro možné nasazení včasné léčby. Zároveň je to ukazatel toho, jak se nám daří prevence šíření VHC, tj. zároveň je naším dlouhodobým cílem, aby pozitivních osob bylo co nejméně a docházelo k eliminaci výskytu viru HCV v populaci LDR.
Typ	dopad (D)
Evidence (BorIS)	Výkon 8) Testování infekčních nemocí - VHC - výsledek: pozitivní (v případě, že prováděl test pracovník centra/programu, např. pomocí přístroje GeneXpert). Při testování externí službou (typicky pracovník Remedis nebo IKEM), tak se toto jako výkon neeviduje. Sledování ukazatelů efektivity: 15. VHC - pozitivní.
Příklad nastavení měřitelného cíle	Dle dat z celé ČR je možné očekávat potvrzení orientačního testu na úrovni 70% (VHC pozitivních) z testovaných osob PCR testem.

Indikátor	VHC - zahájení léčby
Popis	Podíl osob, které zahájily léčbu VHC, z těch, kterým vyšel pozitivně kontrolní PCR test.
Zdůvodnění (provázání s cíli služby)	Cílem je, aby co nejvíce osob s diagnostikovaným HCV+ zahájilo léčbu.
Typ	dopad (D)
Evidence (BorIS)	Sledování ukazatelů efektivity: 15. VHC - léčba.
Příklad nastavení měřitelného cíle	50% osob, kteří mají potvrzen status VHC+ zahájí léčbu.

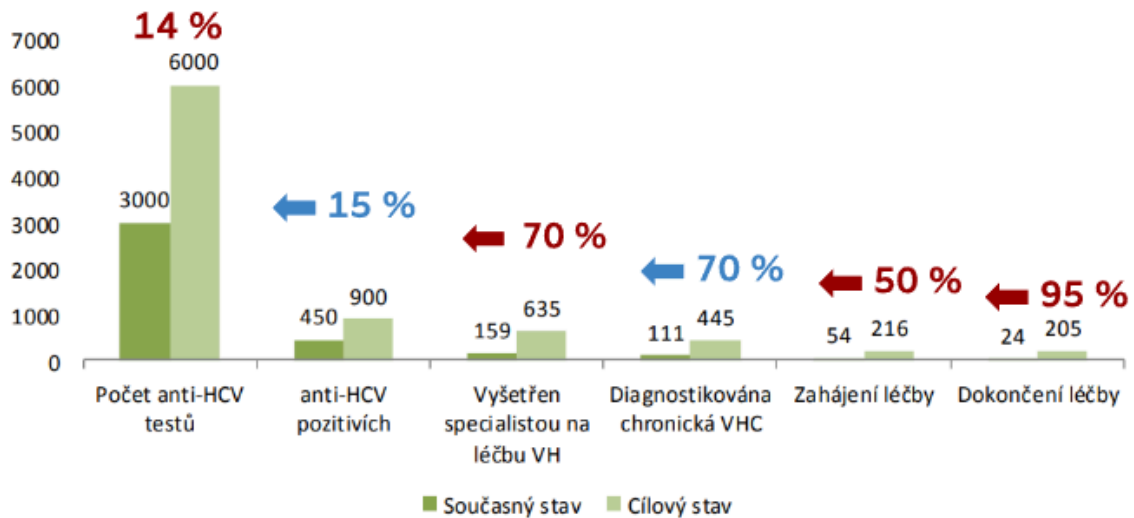
Indikátor	VHC - vyléčení
Popis	Podíl osob, které úspěšně dokončily léčbu VHC, z těch, co jí zahájily.
Zdůvodnění (provázání s cíli služby)	Cílem je, aby co nejvíce osob, které započaly léčbu VHC, ji úspěšně dokončily.

Typ	dopad (D)
Evidence (BorIS)	Sledování ukazatelů efektivity: 15. VHC - úspěšné ukončení léčby.
Příklad nastavení měřitelného cíle	Minimálně 80% osob, které zahájí léčbu VHC, ji úspěšně dokončí.

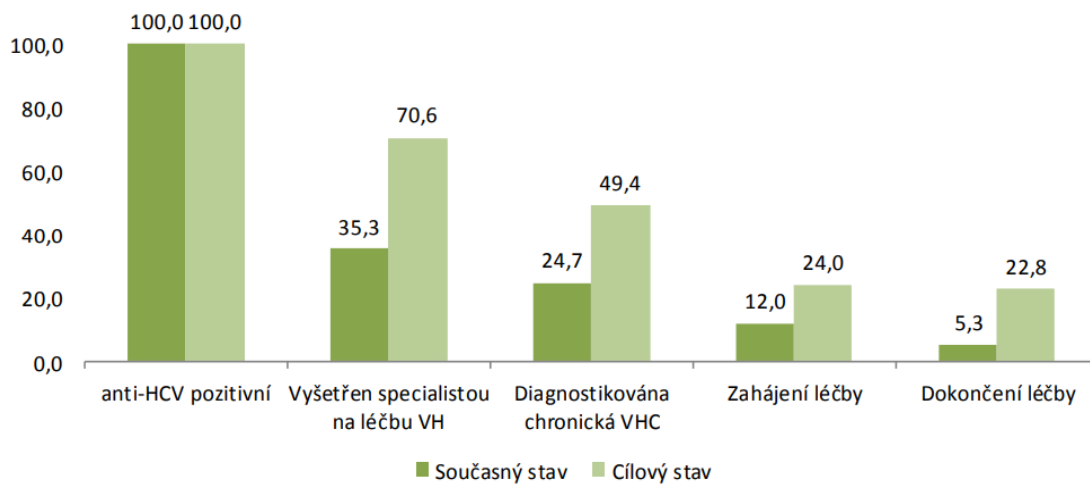
Indikátor	VHC - neúspěšné ukončení léčby
Popis	Podíl osob, které nedokončily léčbu VHC, z těch, co jí zahájily.
Zdůvodnění (provázání s cíli služby)	Cílem je, aby co nejvíce osob, které započnou léčbu VHC, ji také zdárně ukončilo. Jde tedy o negativní indikátor.
Typ	dopad (D)
Evidence (BorIS)	Sledování ukazatelů efektivity: 15. VHC - neúspěšné ukončení léčby.
Příklad nastavení měřitelného cíle	Maximálně 20% nedokončí léčbu úspěšně.

Indikátor	Reinfekce VHC
Popis	Podíl osob, které se opětovně nakazily VHC.
Zdůvodnění (provázání s cíli služby)	Cílem je, aby se co nejméně osob, které jsou po úspěšně absolvované léčbě, se znovu nakazilo VHC. Jde tedy o negativní indikátor.
Typ	dopad (D)
Evidence (BorIS)	Sledování ukazatelů efektivity: 15. VHC - reinfekce.
Příklad nastavení měřitelného cíle	Maximálně 10% osob, které absolvovaly úspěšně léčbu VHC, se opět nakazí touto nemocí.

graf 6: Kaskáda péče VHC u IUD v ČR – současný a cílový stav (v absolutních počtech)

graf 5: Kaskáda péče VHC u IUD v ČR – současný a cílový stav (v %)

Převedené očekávané cílové hodnoty jednotlivých indikátorů VHC (z Akčního plánu Eliminace VHC mezi uživateli drog v ČR)

Protěstovanost VHC (IUD): **alespoň 14% IUD**

VHC reaktivní: **15% testovaných osob** (vychází z dlouhodobých průměrů za ČR)

Navázání spolupráce se specialistou: **70% (z reaktivních)**

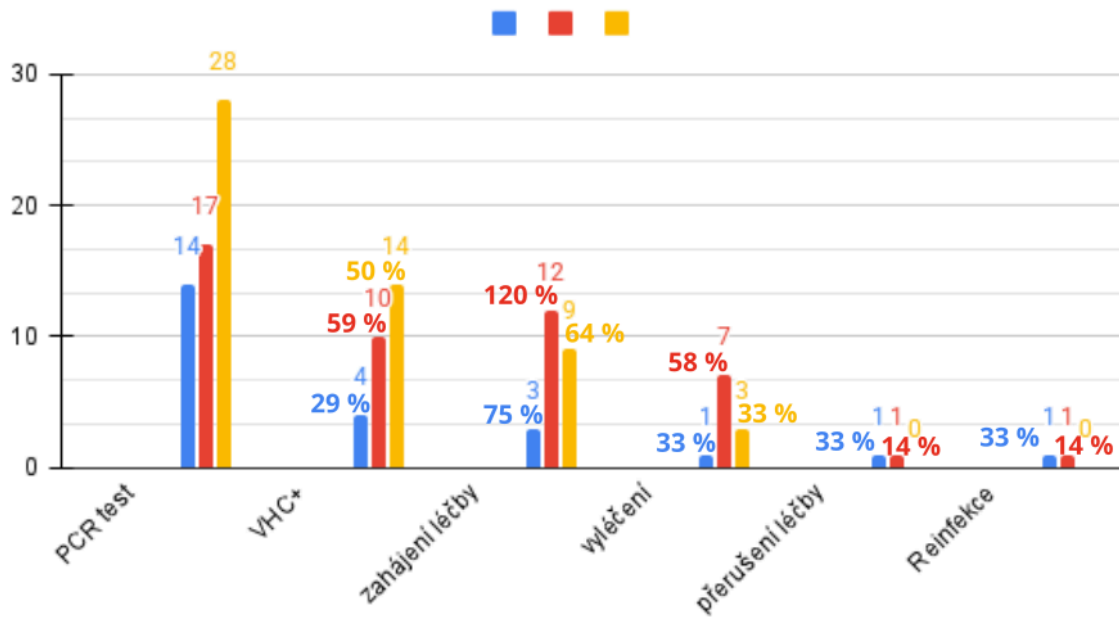
VHC+: **70% (z těch, co navázali spolupráci se specialistou)**

VHC - zahájení léčby: **50% zahájí léčbu** (z těch, co jsou VHC+)

VHC - vyléčení: **95% dokončí léčbu** (z těch, co jí zahájili). Tento cíl je velmi ambiciózní (v současnosti je úroveň na 50%).

Dle modelu (Fraser a kol., 2018) může dojít k úplné eliminaci VHC u IUD v případě, že bude v 10ti letém horizontu v léčbě každoročně 2000 osob (za celou ČR).

VHC kaskáda péče

Data za rok 2024 z **CAS HK**, **KC Pce**, **KC MB**.

Data jsou souhrnná, proto je např. více osob se zahájením léčby než-li počet potvrzených pozitivních osob (léčbu v roce 2024 zahájil typicky někdo, kdo byl diagnostikovaný v roce 2023).

Minimalizace rizik

Indikátor	Rizikové chování
Popis	Jde o kvalitativní multifaktoriální ukazatel, který je vyhodnocován formou revize klientské dokumentace na škále (zlepšení situace - beze změn - zhoršení situace).
Zdůvodnění (provázání s cíli služby)	Má souvislost s hlavním cílem služeb minimalizace rizik. Do hodnocení se dají zahrnout následující podkritéria: • užívané množství, četnost • pravidelné / nestabilní užívání • kombinace látek • kvalita a zdroj užívaných látek • sdílení • způsoby aplikace • místa aplikace • předávkování • nechráněný sex • promiskuita • prostituce
Typ	dopad (D)
Evidence (BorIS)	• Zápisy ke kontaktům, • Periodický záznam hodnocení spolupráce (revize), • Sledování ukazatelů efektivity: 9.
Příklad vyhodnocení: ZLEPŠENÍ	Klientovi opakovaně nabízíme baňky, klient si je oblíbil. Díky tomu snížil injekční užívání a nahradil ho kouřením z baňky.
Příklad vyhodnocení: ZHORŠENÍ	Klient sděluje pracovníkovi při informačním servisu zaměřeném na méně rizikovou aplikaci, že sdílí stříkačky se svou partnerkou. Je upozorněn na to, že i toto chování je rizikové. Klient na to nereflkuje. Zmiňuje, že partnerce věří a že tedy nehodlá své chování měnit. Po otestování vychází orientační test nereaktivně. Při opakovaném testování za 3 měsíce však vychází jeho test reaktivně.
Příklad vyhodnocení: BEZE ZMĚN	Klientovi opakovaně nabízíme HR materiál. Klient odmítá, že po dlouhodobém užívání teď nezačne materiál používat.

Příklad nastavení měřitelného cíle	U 50% sledovaných osob dojde ke zlepšení v této oblasti.

Indikátor	Zdravotní stav
Popis	Jde o kvalitativní multifaktoriální ukazatel, který je vyhodnocován formou revize klientské dokumentace na škále (zlepšení situace - beze změn - zhoršení situace).
Zdůvodnění (provázání s cíli služby)	Má souvislost s hlavním cílem služeb minimalizace rizik. Do hodnocení se dají zahrnout následující podkritéria: • akutní či chronické neléčené choroby • imobilita v důsledku neřešených zdravotních potíží • nedagnostikované psychické potíže • zubní problémy • lokální infekce (abscesy, flegmóna, bercové vředy) • paraziti • sebevražedné tendence • poranění v rámci dopravní nehody, úrazy, atd.
Typ	dopad (D)
Evidence (BorIS)	• Zápisy ke kontaktům, • Periodický záznam hodnocení spolupráce (revize), • Sledování ukazatelů efektivity: 5.
Příklad vyhodnocení: ZLEPŠENÍ	Klient přichází se žádostí o ošetření, na ruce má řeznou ránu, prý se jednalo o potyčku mezi lidmi na squatu. Na první pohled rána vypadala, že bude potřebovat ošetření v nemocnici, asi i šití. Klientovi byla rána základně ošetřena, vydezinfikována, ovázána. Bylo mu důrazně doporučeno, aby neprodleně navštívil lékaře. Klient přichází druhý den, do nemocnice nešel, prý nestíhal, obvaz měl už velmi špinavý, rána nevypadala dobře, okolí bylo červené, horké. Pracovníci opět provedli základní ošetření, s klientem řešili, že toto nejspíš nebude dostačující. Klientovi nabídli doprovod do zdr. zařízení, klient souhlasil. Pracovníci kontaktovali chirurgickou ambulanci a domluvili kontakt, jedná se o spolupracujícího lékaře. Klienta do ambulance odvezli a k lékaři ho doprovodili. Na místě pomáhali s komunikací, klient byl z kontaktu velmi nervózní. Rána byla klientovi odborně ošetřena, dostal antibiotika. Po domluvě s pracovníky si část léků nechal v KPC, hrozilo, že by je ztratil.

	Klient pravidelně do KPC docházel a léky užíval. Rána mu byla ještě asi měsíc pravidelně převazována, až do úplného zhojení.
Příklad vyhodnocení: ZHORŠENÍ	Klient přichází s řeznou ránou na předloktí. Žádá o zdr. materiál, ideálně nějaké masti. Ošetření pracovníkem odmítá, stydí se ránu ukázat. Dostává požadovaný materiál, Betadinku. Info, aby případně navštívil lékaře. Klient oponuje, že není pojištěn. Pracovník s ním situaci mapuje, klient není řešení nakloněn. Klient přichází opět po týdnu, u výměny žádá opět o obvazy a masti. Pracovník se snaží situaci co nejvíce zmapovat, klient tomu není nakloněn. Klient na první pohled nevypadá dobře, potí se, má zimnici, očividně ho ruka i velmi bolí. Pracovník vyjadřuje obavy a opět klientovi doporučuje ošetření v nemocnici. Chce s ním více řešit pojištění, ale neúspěšně. Klient z kontaktu rychle odchází. Informujeme o možnosti zavolat rychlou záchrannou službu. Klient přišel po pár měsících, ruka mu nakonec musela být amputována. Což mu nyní ztížilo uplatnění na trhu práce i fungování v každodenním životě. Kvůli handicapu si začal aplikovat pervitin do třísel.
Příklad vyhodnocení: BEZE ZMĚN	Klient opakovaně přichází se žádostí o ošetření řezné rány na rukou. Pracovníci mu vždy poskytnou základní zdr. ošetření, dostane zdr. materiál a mast s sebou. Rána se vždy zhojí dobře, ale cca 1x měsíčně se toto opakuje. Klient přiznává, že se pod vlivem pervitinu sebepoškozuje. Pracovníci se snaží s klientem vymyslet nějaká preventivní opatření, klient změnu odmítá.
Příklad nastavení měřitelného cíle	U 20% sledovaných osob dojde v této oblasti ke zlepšení a u 50% zůstane situace alespoň beze změn.

Indikátor	Bydlení
Popis	Jde o kvalitativní multifaktoriální ukazatel, který je vyhodnocován formou revize klientské dokumentace na škále (zlepšení situace - beze změn - zhoršení situace).
Zdůvodnění (provázání s cíli služby)	Cílem HR služeb je minimalizace negativních sociálních dopadů závislostního chování. Jedním z negativních důsledků je ztráta bydlení, případně zhoršená kvalita bydlení.
Typ	dopad (D)

Evidence (BorIS)	• Zápisy ke kontaktům, • Periodický záznam hodnocení spolupráce (revize), • Sledování ukazatelů efektivity: 2.
Příklad vyhodnocení: ZLEPŠENÍ	Klient má zájem dostat se z "ulice" na ubytovnu. Ve spolupráci s centrem si vyhledává inzeráty, využívá telefonu a pracuje na finančním rozpočtu. Na základě toho se klientovi ve sledovaném období podařilo zajistit stabilní bydlení dle jeho finančních možností.
Příklad vyhodnocení: ZHORŠENÍ	Klient má zájem dostat se z ubytovny do komerčního pronájmu. Ve spolupráci s centrem si vyhledává inzeráty a pracují společně na finančním rozpočtu klienta. Klient aktivně chodí na prohlídky. Pracovník klientovi dává náhled na jeho finanční možnosti, klient si zvolí dražší variantu komerčního pronájmu. Po třech měsících není schopen hradit veškeré pohledávky. I přes předchozí pracovníkovy intervence směrem k odkládání financí, našetřené finance nemá a končí na ulici s dluhy.
Příklad vyhodnocení: BEZE ZMĚN	Klient má zájem dostat se z "ulice" na ubytovnu. Ve spolupráci s centrem si vyhledává inzeráty, využívá telefonu. Na základě předchozích pokusů (selhání) pracovník klienta edukuje o dodržování pravidel bydlení na ubytovně. Po třech měsících na ubytovně se opět dostává na "ulici" vzhledem k nerespektování pravidel ubytovny.
Příklad nastavení měřitelného cíle	U 50% sledovaných osob dojde ke zlepšení v této oblasti.

Indikátor	Zaměstnání
Popis	Jde o kvalitativní multifaktoriální ukazatel, který je vyhodnocován formou revize klientské dokumentace na škále (zlepšení situace - beze změn - zhoršení situace).
Zdůvodnění (provázání s cíli služby)	Cílem HR služeb je minimalizace negativních sociálních dopadů závislostního chování. Jedním z negativních důsledků je ztráta zaměstnání, případně zhoršení pozice na pracovním trhu či práce "na černo".
Typ	dopad (D)
Evidence (BorIS)	• Zápisy ke kontaktům, • Periodický záznam hodnocení spolupráce (revize), • Sledování ukazatelů efektivity: 3.

Příklad vyhodnocení: ZLEPŠENÍ	Klient čeká dítě, v důsledku toho potřebuje sehnat finance a hledá zaměstnání. Využívá služeb centra (PC, telefon, pracovníci s ním sepisují životopis, atd.) Pracovníci s ním nacvičují pohovor. Po půl roce klient přichází a oznamuje, že práci našel. Dostal smlouvu na HPP. Doposud měl pouze krátkodobé zaměstnání popř. brigády.
Příklad vyhodnocení: ZHORŠENÍ	Klient má dlouhodobou práci se smlouvou na dobu neurčitou. Vzhledem k tomu, že jeho partnerka čeká dítě, musí chodit na spoustu kontrol k doktorovi. Klient tam chodí spolu s ní. Zaměstnavateli se časté omluvenky z práce nelíbí a klienta s tím konfrontuje. Ten je na zaměstnavatele naštvaný, ale své jednání nemění. Klient následně přichází do centra, kde celou situaci sděluje pracovníkovi. Pracovník klientovi doporučuje situaci vyřešit (promluvit se zaměstnavatelem, najít si jinou práci,...). Pracovník klientovi také reflektuje celou situaci a nastiňují možné dopady jeho jednání. Klientovi je však přednější být po ruce partnerce. V důsledku svého jednání nakonec přijde o práci a následně řeší nezaplacení nájmu.
Příklad vyhodnocení: BEZE ZMĚN	Klient přichází do centra, oznamuje, že si našel novou práci. Pracovník klienta ocení a zároveň mu předává zpětnou vazbu k jeho častému měnění práce. Klient totiž neustále kolísá mezi krátkodobými brigádami a neudržením si jich. Důvodem je většinou neschopnost do zaměstnání přijít včas a nebo vůbec přijít. Tento vzorec se stále opakuje (naleznou zaměstnání, ale je schopný si ho udržet pouze pár dnů).
Příklad nastavení měřitelného cíle	U 50% sledovaných osob dojde ke zlepšení v této oblasti.

Indikátor	Finanční zajištění
Popis	Jde o kvalitativní multifaktoriální ukazatel, který je vyhodnocován formou revize klientské dokumentace na škále (zlepšení situace - beze změn - zhoršení situace).
Zdůvodnění (provázání s cíli služby)	Cílem HR služeb je minimalizace negativních sociálních dopadů závislostního chování. Jedním z negativních důsledků je chudoba či nestabilní finanční příjmy.
Typ	dopad (D)
Evidence (BorIS)	• Zápisy ke kontaktům, • Periodický záznam hodnocení spolupráce (revize), • Sledování ukazatelů efektivity: 4.

Příklad vyhodnocení: ZLEPŠENÍ	Klient Karel měl dluhy vůči městu Hradec Králové (pokuty,...), s naší pomocí si našel zaměstnání, které mu poskytuje pravidelné příjmy a díky tomu se na nás obrátil s prosbou o pomoc se zbavit těchto dluhů. Po telefonické domluvě jsme ve spolupráci s magistrátem města zařídili splátkový kalendář, který byl pro něho přijatelný. K dnešnímu dni má dluhy splacené, a proto se jeho situace zlepšila.
Příklad vyhodnocení: ZHORŠENÍ	Klient má dvě děti, které nemá ve své péči, tudíž mu vzniká povinnost platit alimenty. I po sociálně-právním poradenství bere povinnost na lehkou váhu, na vše má dost času, až situace vygraduje k soudnímu jednání a vzhledem k minulosti klienta a jeho opětovném neplnění povinností mu soud nařídil výkon trestu odnětí svobody. Situace klienta se rapidně zhoršila.
Příklad vyhodnocení: BEZE ZMĚN	Klient, který pravidelně navštěvuje Káčko a využívá jeho služby v plném rozsahu. 10 let žije na ubytovně, čerpá po celou dobu doplatek na bydlení, pobírá invalidní důchod, využívá potravinovou pomoc, VIP, nechává se pravidelně testovat na inf. onemocnění. Jeho situace je z dlouhodobého hlediska beze změn.
Příklad nastavení měřitelného cíle	U 50% sledovaných osob dojde ke zlepšení v této oblasti.

Indikátor	Rodinné a sociální vztahy
Popis	Jde o kvalitativní multifaktoriální ukazatel, který je vyhodnocován formou revize klientské dokumentace na škále (zlepšení situace - beze změn - zhoršení situace).
Zdůvodnění (provázání s cíli služby)	Cílem HR služeb je minimalizace negativních sociálních dopadů závislostního chování. Jedním z negativních důsledků je ztráta či narušení rodinných a sociálních vztahů, případně toxické vztahy, násilí mezi partnery, atd.
Typ	dopad (D)
Evidence (BorIS)	• Zápisy ke kontaktům, • Periodický záznam hodnocení spolupráce (revize), • Sledování ukazatelů efektivity: 4.
Příklad vyhodnocení: ZLEPŠENÍ	1. Klient docházel na poradenství, kde jedním z témat byl komplikovaný vztah s matkou - na základě dlouhodobé intervence a motivace ze strany pracovníků, matku kontaktoval a postupně došlo k obnovení vztahu mezi nimi.

	2. Klient se vrátil z VTOS a svěřil se pracovníkům, že uvidí po několika letech své děti a má z kontaktu strach - klientovi byla nabídnuta možnost nácvičku rozhovoru, aby získal větší jistotu sám v sebe - následně klient po nějaké době přichází a sděluje, že kontakt s dětmi proběhl pozitivně a mají domluvený další kontakt.
Příklad vyhodnocení: ZHORŠENÍ	1. Klientka žije s násilným partnerem, oba dva užívají OPL, klientka přijde s tím, že chce násilného partnera opustit a začít znova a lépe, s pomocí pracovníků je domluven nástup do terapeutické komunity, včetně asistence. V den odvozu klientka napsala sms, že si to rozmyslela a nikam nepojede. Po nějaké době přichází na kontakt ve špatném zdravotním stavu a mluví o tom, že se domácí násilí stupňuje. 2. Klienta přichází s tím, že ji hrozí odebrání dětí, podmínkou OSPODu je abstinence a řešení své závislosti, klientka je edukována o rizicích nesplnění podmínek a je s ní domluvená spolupráce v rámci sociálně-adiktologického poradenství, klientka neplní docházku, vychází pozitivní testy, důsledkem toho jsou děti po nějaké době umístěné do pěstounské péče, klientka dále dochází na výměnu a s dětmi se vidí jen málo.
Příklad vyhodnocení: BEZE ZMĚN	Klient se svou rodinou komunikuje pouze sporadicky, převážně v případech, kdy potřebuje od rodiny nějakou formu pomoci, nechce to měnit.
Příklad nastavení měřitelného cíle	U 50% sledovaných osob dojde ke zlepšení v této oblasti.

Indikátor	Právní oblast
Popis	Jde o kvalitativní multifaktoriální ukazatel, který je vyhodnocován formou revize klientské dokumentace na škále (zlepšení situace - beze změn - zhoršení situace).
Zdůvodnění (provázání s cíli služby)	Cílem HR služeb je minimalizace negativních sociálních dopadů závislostního chování. Jedním z negativních důsledků jsou konflikty se zákonem.
Typ	dopad (D)
Evidence (BorIS)	• Zápisy ke kontaktům, • Periodický záznam hodnocení spolupráce (revize), • Sledování ukazatelů efektivity: 7.

Příklad vyhodnocení: ZLEPŠENÍ	1. Klient na základě rozhodnutí soudu a opakovaných intervencích od pracovníků centra, začal po několika letech platit výživné na své dvě děti, se kterými není v kontaktu a má je v péči jeho bývalá partnerka. Sjednal si splátkový kalendář na dlužné výživné a s dětmi se snaží obnovit kontakt. 2. Klient začal po intervencích pracovníků pravidelně docházet na PMS a zařídil si místo výkonu OPP, na které pravidelně dochází.
Příklad vyhodnocení: ZHORŠENÍ	Klientovi uložil soud uhrazení náhrady škody za trestnou činnost. Klient měl na uhrazení 1 rok. Ačkoli pracovníci centra opakovaně intervenovali, klient dlužnou částku v termínu nezaplatil, čímž porušil podmíněný trest a musel nastoupit do vězení na VTOS.
Příklad vyhodnocení: BEZE ZMĚN	Klient má dlouhodobý zákaz řízení motorových vozidel (za řízení pod vlivem). Ačkoli klient již v minulosti měl uložený trest za porušení zákazu řízení, opakovaně jej nerespektuje, na informace od pracovníků nereaguje a trest/výkon obecně prospěšných prací (OPP) se u něj opakuje.
Příklad nastavení měřitelného cíle	U 50% sledovaných osob dojde ke zlepšení v této oblasti.

Indikátor	Volný čas
Popis	Jde o kvalitativní multifaktoriální ukazatel, který je vyhodnocován formou revize klientské dokumentace na škále (zlepšení situace - beze změn - zhoršení situace).
Zdůvodnění (provázání s cíli služby)	Cílem HR služeb je minimalizace negativních sociálních dopadů závislostního chování. Jedním z negativních důsledků je ztráta zájmů a smyslupného trávení volného času.
Typ	dopad (D)
Evidence (BorIS)	• Zápisy ke kontaktům, • Periodický záznam hodnocení spolupráce (revize), • Sledování ukazatelů efektivity: 7.
Příklad vyhodnocení: ZLEPŠENÍ	Klient, který se snaží o abstinenci přemýšlí o trávení svého volného času. Vzpomíná, že v mládí rád hrál basket. S klientem mapujeme místa, kam si mohl jít zahrát. Klient si nachází tým, ke kterému se přidává. Klient si zájem udržel.

Příklad vyhodnocení: ZHORŠENÍ	S klientem často mluvíme o trávení jeho volného času. Klient je aktivní sportovec, ale kvůli častějšímu pití přestává chodit na tréninky. Zvědomujeme klientovi, že ho mohou z týmu vyřadit, což se následně stává.
Příklad vyhodnocení: BEZE ZMĚN	S klientem přemýšlíme o aktivitách, které by mohl dělat. Klient si vždy něco sám vybere, ale u aktivity nikdy dlouho nevydrží a postupně ztratí zájem.
Příklad nastavení měřitelného cíle	U 50% sledovaných osob dojde ke zlepšení v této oblasti.

CÍL: Změna životního stylu a využití návazných služeb

Cílem HR programu je ovlivňovat osoby se závislostním chováním k pozitivním změnám v jejich způsobu života (náhledu na své chování, sebehodnotu, vztahy k sobě i okolí) a zprostředkování dalších adiktologických či jiných, potřebných služeb.

Indikátor	Závislostní chování
Popis	Jde o ukazatel využitelný spíše v léčbě závislostí, kde je cílem buď přímo abstinence či kontrolované užívání.
Zdůvodnění (provázání s cíli služby)	U klientů v poradenství může být jedním z cílů změnit životní styl směrem k abstinenci či kontrolovanému užívání. Tento indikátor lze tedy využít pro sledování naplnění/nenaplnění těchto cílů.
Typ	dopad (D)
Evidence (BorIS)	• Zápisy ke kontaktům, • Periodický záznam hodnocení spolupráce (revize), • Sledování ukazatelů efektivity: 1.
Příklad vyhodnocení: ABSTINENCE	Klient vyhledá centrum z důvodu léčby závislostí. Po vstupním zhodnocení je nastaven cíl spolupráce jako dosažení abstinence. Klient ukončuje spolupráci po 15 měsících. Daří se mu již 6 měsíců abstinovat bez lapsů. Při ukončení spolupráce je tedy tento indikátor vyhodnocen na úrovni "dosažení abstinence".
Příklad vyhodnocení:	1) Po vstupním zhodnocení klientovi situace je nastaven cíl spolupráce jako kontrolované užívání (<i>"mít větší kontrolu nad svým užíváním, které nebude negativně ovlivňovat život"</i>)

KONTROLOVANÉ UŽÍVÁNÍ	<i>klienta</i>“). Klient ukončuje spolupráci po 8 měsících. Daří se mu již 3 měsíce užívat kontrolovaně bez negativních následků. Při ukončení spolupráce je tedy tento indikátor vyhodnocen na úrovni “dosažení kontrolovaného užívání”. 2) Klient vyhledá centrum z důvodu léčby závislostí. Po vstupním zhodnocení je nastaven cíl spolupráce jako abstinence. Klientovi se přes počáteční snahu nedaří plně abstinovat a dochází k častým lapsům. Cíl spolupráce je přehodnocen na: kontrolované užívání. Po 14 měsících je spolupráce ukončena. Klientovi se daří 3 měsíce užívat kontrolovaně bez negativních následků. Při ukončení spolupráce je tedy tento indikátor vyhodnocen na úrovni “dosažení kontrolovaného užívání”.
Příklad vyhodnocení: RELAPS	Klient využívá službu dlouhodobě. V předchozím období (roce) byla efektivita spolupráce vyhodnocena na úrovni: dosažení abstinence. Spolupráce s klientem pokračuje i v letošním roce, kdy však klient na základě několika velmi závažných okolností zrelapsoval. Na nějaký čas vypadl i z kontaktu, ale později se vrátil. Při pravidelném hodnocení efektivity spolupráce s daným klientem je tedy tento indikátor vyhodnocen na úrovni: “relaps”.
Příklad vyhodnocení: AKTIVNÍ UŽÍVÁNÍ	Klient vyhledá centrum z důvodu léčby závislostí. Po vstupním zhodnocení je nastaven cíl spolupráce jako dosažení abstinence. Klientovi se bohužel, ani s podporou pracovníka nedaří cíl naplnit a po 3 měsících aktivního užívání je s ním spolupráce ukončena. Při ukončení spolupráce je tedy tento indikátor vyhodnocen na úrovni “aktivní užívání”.
Příklad nastavení měřitelného cíle	U 50% klientů se podaří naplnit cíl abstinence. U dalších 30% alespoň kontrolované užívání.

Indikátor	Strukturovaný program
Popis	Podíl klientů, kteří využili strukturované poradenství programu, tj. jde o poradenství, které není nahodilé či jednorázové, ale je plánované na několik konzultací se sjednaným cílem a jasným záměrem.
Zdůvodnění (provázání s cíli služby)	Jedním z cílů HR služby je motivace klientů ke změně životního stylu. Tyto změny jsou možné při větším zaměření, tj. při vtáhnutí klienta do poradenského procesu, kdy má prostor v bezpečném a osobním prostředí formulovat svá přání, zvědomovat si rizika současného chování a hledat malé i větší kroky k zamýšleným změnám.
Typ	předpoklad (P)

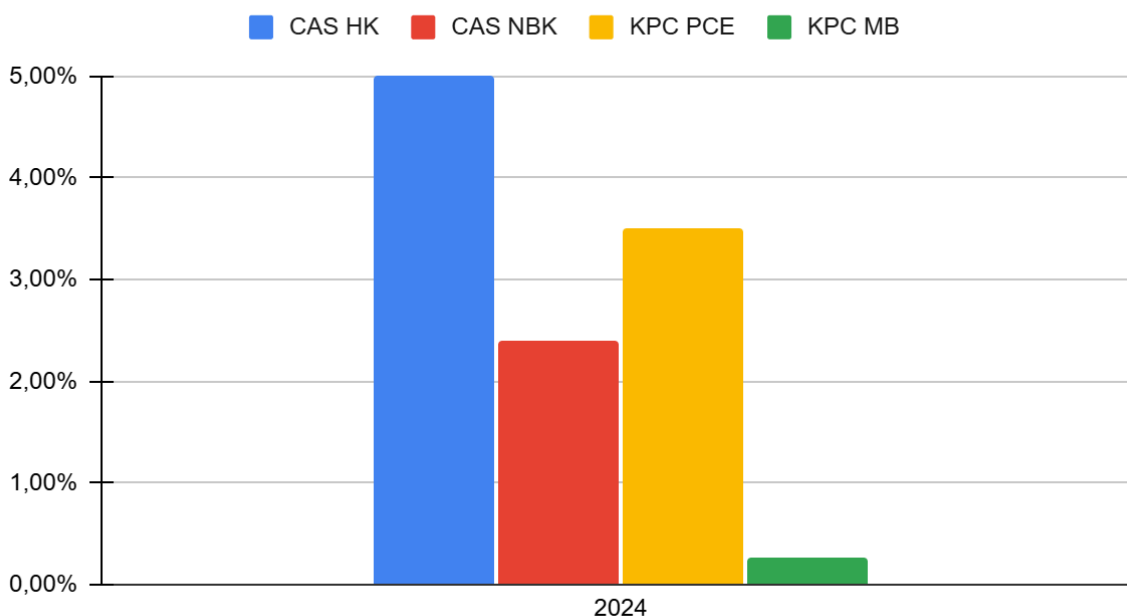
Evidence (BorIS)	Výkon - 5) Individuální poradenství - B) Strukturované.
Příklad nastavení měřitelného cíle	Strukturovaného programu se zúčastní alespoň 5% klientů služby.

Indikátor	Ukončené poradenství dle plánu
Popis	Podíl klientů, kteří ukončili strukturovaný poradenský proces podle plánu ze všech klientů, kteří v daném období poradenství ukončili.
Zdůvodnění (provázání s cíli služby)	Cílem poradenství je pozitivní změna na straně klienta, ať už jde o vědomou změnu v jeho chování směrem k větší kontrole nad svým užíváním či závislostním chováním. Legitimním cílem poradenství v HR programu však je nastavení bezpečnostních plánů v případě relapsu, formy plánovaného užívání, snižování frekvence užití, snižování dávek, přechod k méně rizikové aplikaci nebo méně rizikové látce.
Typ	dopad (D)
Evidence (BorIS)	Sledování ukazatelů efektivity: 10. Ukončení spolupráce: dle plánu.
Příklad nastavení měřitelného cíle	Alespoň 50% klientů strukturovaného programu ho ukončí dle plánu.

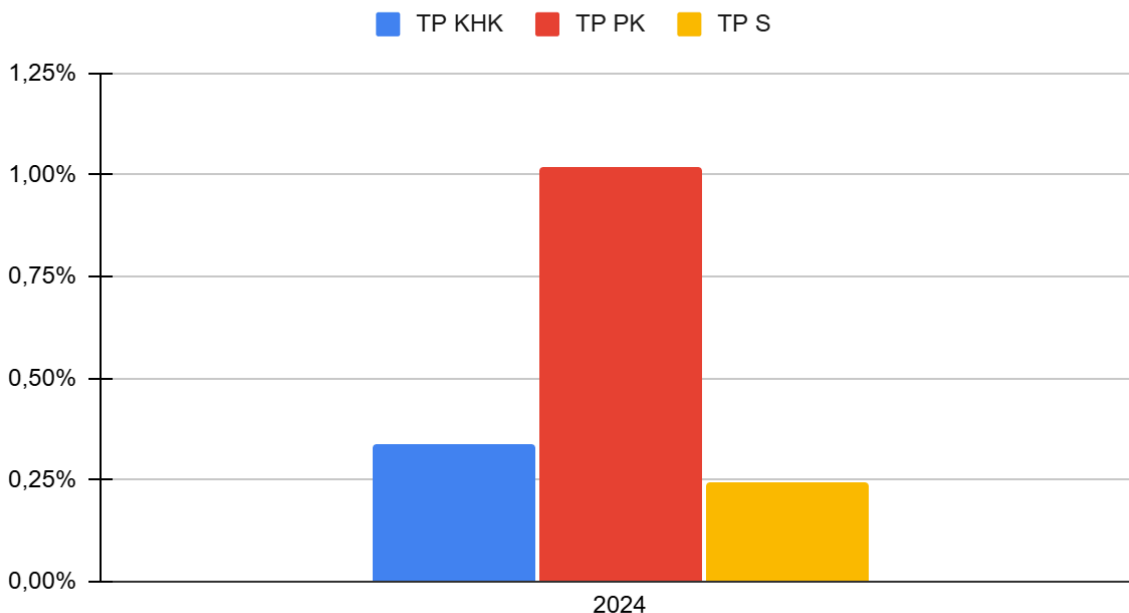
Zprostředkování návazné služby

Indikátor	Zprostředkování léčby závislostí
Popis	Podíl osob, které zahájily léčbu závislostí.
Zdůvodnění (provázání s cíli služby)	Zahájení spolupráce s dalšími adiktologickými službami je jedním z hlavních cílů HR služeb.
Typ	dopad (D)
Evidence (BorIS)	Sledování ukazatelů efektivity: 11.
Příklad, kdy evidovat	Tento ukazatel se eviduje ve chvíli, kdy máme prokazatelně potvrzené, že klient zahájil léčbu závislostí.
Příklad, kdy NEevidovat	Neeviduje se ve chvíli, kdy klient mluví o tom, že má termín nástupu do léčebného zařízení, ale ještě tam nenastoupil.
Příklad nastavení měřitelného cíle	• Alespoň 3% ze všech klientů bude zprostředkována léčba závislostí• 50% klientů v předléčebném poradenství nastoupí do léčby

Zprostředkování léčby závislostí KPC/CAS

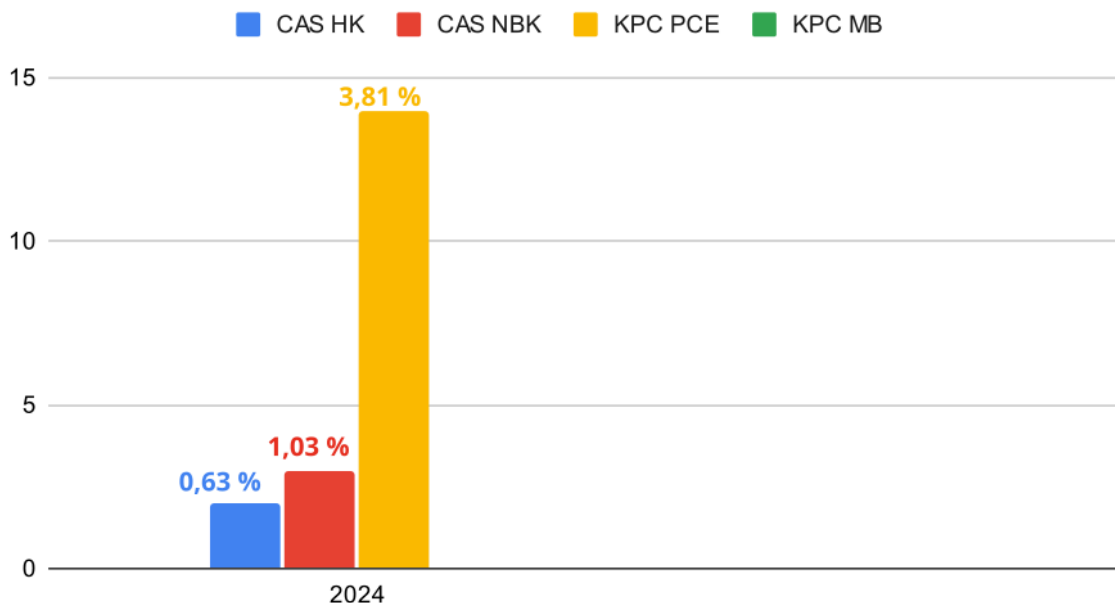

Zprostředkování léčby závislostí TP

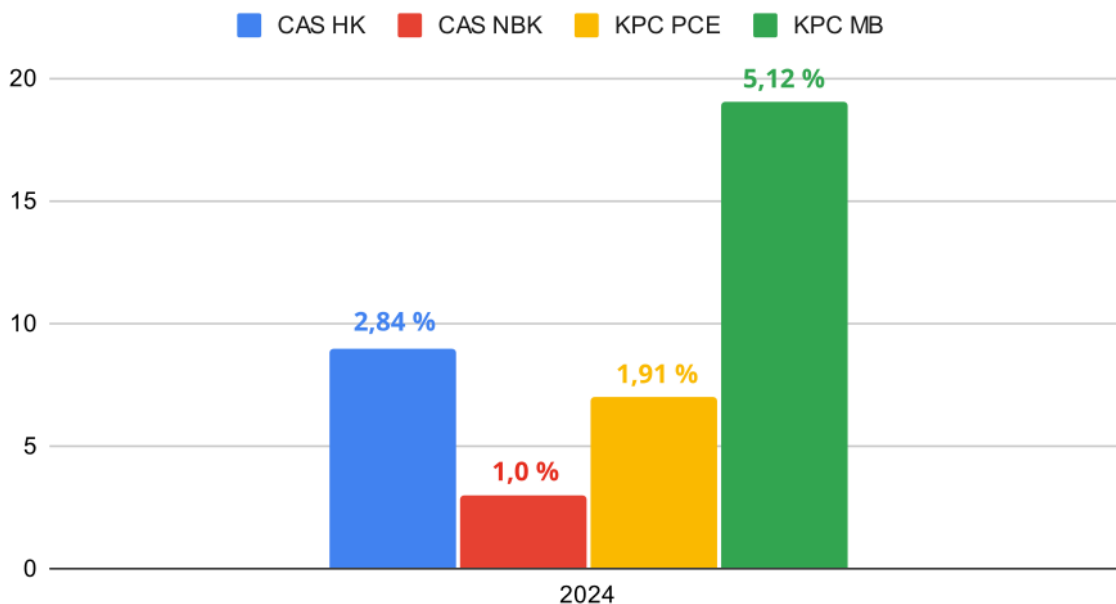
Indikátor	Zprostředkování sociální služby
Popis	Podíl klientů, kteří zahájili spolupráci s jinou sociální službou, dle potřeb a zakázky klienta.
Zdůvodnění (provázání s cíli služby)	Cílem HR programu je snížení prahu u návazných služeb pro klienty (LDR), hájení jejich základních lidských práv a destigmatizace užívání návykových látek.
Typ	dopad (D)
Evidence (BorIS)	Sledování ukazatelů efektivity: 12.
Příklad, kdy evidovat	Tento ukazatel se eviduje ve chvíli, kdy máme prokazatelně potvrzené, že klient navázal spolupráci se sociální službou a stal se jejím klientem, tj. má uzavřenou smlouvu.
Příklad, kdy NEevidovat	Neeviduje se ve chvíli, kdy klient mluví o tom, že má termín konzultace, ale tato ještě neproběhla.
Příklad nastavení měřitelného cíle	Alespoň 5% klientům bude zprostředkována sociální služba, na základě jejich potřeb. 30% klientů, s kterými jsme řešili zprostředkování sociální služby, s ní uzavře smlouvu.

Zprostředkování sociální služby

Indikátor	Zprostředkování zdravotní služby
Popis	Počet / podíl klientů, kteří zahájili spolupráci se zdravotní službou.
Zdůvodnění (provázání s cíli služby)	Cílem HR programu je snížení prahu u návazných služeb pro klienty (LDR), hájení jejich základních lidských práv a destigmatizace užívání návykových látek.
Typ	dopad (D)
Evidence (BorIS)	Sledování ukazatelů efektivity: 13.
Příklad, kdy evidovat	Tento ukazatel se eviduje ve chvíli, kdy máme prokazatelně potvrzené, že klient navázal spolupráci se zdravotní službou.
Příklad, kdy NEevidovat	Neeviduje se ve chvíli, kdy klient mluví o tom, že má termín konzultace, ale tato ještě neproběhla.
Příklad nastavení měřitelného cíle	Alespoň 5% klientům bude zprostředkována zdravotní služba, na základě jejich potřeb. 30% klientů, s kterými jsme řešili zprostředkování zdravotní služby, jí opravdu využije.

Zprostředkování zdravotní služby

Indikátor	Zprostředkování jiné služby
Popis	Počet / podíl klientů, kteří zahájili spolupráci s jinou službou (např. OSPOD, ÚP), která není ani sociální ani zdravotní službou.
Zdůvodnění (provázání s cíli služby)	Cílem HR programu je snížení prahu u návazných služeb pro klienty (LDR), hájení jejich základních lidských práv a destigmatizace užívání návykových látek.
Typ	dopad (D)
Evidence (BorIS)	Sledování ukazatelů efektivity: 14.
Příklad, kdy evidovat	Tento ukazatel se eviduje ve chvíli, kdy máme prokazatelně potvrzené, že klient navázal spolupráci s jinou službou.
Příklad, kdy NEevidovat	Neeviduje se ve chvíli, kdy klient mluví o tom, že má termín konzultace, ale tato ještě neproběhla.
Příklad nastavení měřitelného cíle	Alespoň 5% klientům bude zprostředkována jiná služba, na základě jejich potřeb.

CÍL: Monitoring uživatelské scény

Cílem HR programu je mít neustálý přehled o trendech na drogové scéně a na základě toho reagovat vytvářením účinných strategií pomoci.

Indikátor	Mapování uživatelských norem
Popis	Jde o kvalitativní ukazatel. V rámci kontaktů s klienty, případně i při oslovování a odborných kontaktech, pracovníci mapují uživatelské normy (užívané látky, jejich kombinace, způsoby aplikace, účinky, včetně nežádoucích, atd.). Na tyto jevy následně reagují vytvářením specifických strategií (např. u osob užívající makovinu, fentanyl, atd.) směrem k minimalizaci rizik.
Zdůvodnění (provázání s cíli služby)	Služba monitoruje prostředí a aktuální vzorce závislostního chování cílové skupiny za účelem vytváření účinných strategií pomoci.
Typ	předpoklad (P)
Evidence (BorIS)	• Monitoring,• zápisy kontaktů,• zápisy z porad.

Zdroje

- [Metodika měření efektivity sociálních služeb v Síti sociálních služeb Středočeského kraje](#)
- [Standardy odborné způsobilosti adiktologických služeb](#)
- [Koncepce rozvoje adiktologických služeb](#)
- [METODIKA MĚŘENÍ ÚSPĚŠNOSTI A EFEKTIVITY PROJEKTŮ PREVENCE KRIMINALITY \(MEprojPKa\)](#)
- [Eliminace virové hepatitidy typu C mezi uživateli drog v České republice: východiska a akční plán na období 2019–2021](#)
- Evaluace v programech Harm Reduction – zápisky Kamila Kamily z dílny s Russelem Newcombem, 2001
- Návrh indikátorů účinnosti v programech Harm Reduction - pracovní verze, Kamil Kalina, 2001
- [WHO, UNODC, UNAIDS TECHNICAL GUIDE FOR COUNTRIES TO SET TARGETS FOR UNIVERSAL ACCESS TO HIV PREVENTION, TREATMENT AND CARE FOR INJECTING DRUG USERS, 2012 REVISION](#)